

Tablica naroda iz Postanka 10 i haplogrupe Y-hromozomskog DNK

Sadržaj

1.	Dva porodična stabla polažu pravo na isto ¹	2
2.	Prva očigledna poteškoća: različita tačka porijekla i oblik stabla	2
3.	Šta nam govori Tablica naroda?.....	3
3.1	Pojedinci ili nacije?	3
3.2	Koliko je Tablica kompletna?	4
4.	Uspješno poklapanje između dva porodična stabla	4
4.1	Šem (Sim).....	4
4.2	Ham	4
4.3	Semitska enigma	5
Tabela 1:	Distribucija jezika među potomcima Hama i Šema, prepostavljajući najjednostavniji scenario	7
4.3.1	Jafet	8
4.4	Nema dokaza za rasizam!	9
5.	Problem koji postavljaju naše uspješne podudarnosti.....	9
6.	Moguće rješenje	10
6.1	Hamitska enigma?	10
6.2	Implikacije ovog rješenja	10
6.2.1	Šem.....	11
6.2.2	Jafet	11
6.2.3	Ham	11
7.	Da li su mutacije zaista reverzibilne?	11
7.1	Početne prepostavke.....	11
8.	Šire implikacije ovog rješenja.....	12
8.1	Iz Babela umjesto iz Afrike.....	12
8.2	Mlađe datiranje za čovječanstvo	12
9.	Tabele i mape	13
Tabela 2:	Tablica naroda iz Postanka 10	13
Tabela 3:	Ljudski Y-hromozom DNK (Y-DNK) haplogrupa	14
Mapa 1:	Mapa naroda iz Postanka 10: Vjerovatne lokacije	15
Mapa 2:	Sekcija Mape 3 sa centrom na Mesopotamiju	15
Tabela 4:	Imena nekih haplogrupa korišćena na Mapama 2 i 3 i njihovi nedvosmisleni ekvivalenti	16
Tabela 5:	Podgrupe stabla haplogrupe E prikazane na Mapama 2 i 3	17
Mapa 3:	Mapa svijeta Y-DNK haplogrupa.....	17
Mapa 4:	Približno sadašnje rasijanje potomaka Šema, Hama i Jafeta, prema teoriji širenja od Vavilona..	18
Mapa 5:	Rasprostranjenost semitskih jezika.....	19
Tabela 6:	Kako je Y-hromozomsko stablo preuređio Leif A. Boström	20
Tabela 7:	Ljudski Y-hromozom DNK (Y-DNK) sa preuređenim haplogrupama	21
Tabela 8:	Detaljna analiza Postanka 10 sa identitetima i jezicima	22
10.	Tekst Postanka 10	25
11.	Bibliografija	27

1. Dva porodična stabla polažu pravo na isto¹

Ako proučavamo Tabelu naroda u Postanku 10. glava, i razmotrimo kakvu bi svjetlost moglo da baci na nju savremeno genetsko mapiranje svjetskih migracija, ili obrnuto, shvatićemo važnu tačku: Tablica nacija iz Postanka 10 (vidi Tabelu 2 i Mapu 1²) pretenduje da prikaže porodično stablo nacija ili etničkih grupacija, zasnovano na potomstvu samo po muškoj liniji, što je potpuno ista tvrdnja za porodično stablo Y-hromozomskih haplogrupe (vidjeti Tabelu 3 i Mape 2 i 3), osim naravno što su umjesto nacija genetske grupe koje se nazivaju haplogrupe. Oni od nas koji čvrsto vjeruju u nepogrešivost Božje Riječi vjeruju da su činjenice iznijete u Postanku 10 tačne, tako da ako su pretpostavke koje stoe ispod stabla Y-hromozomske haplogrupe takođe validne, tada bismo trebali biti u stanju da ustanovimo neku vrstu podudaranja. Nažalost, na prvi pogled takva podudarnost nije očita. Da li je takva podudarnost uopšte moguća?

Struktura dviju tabela je nešto drugačija, tako da je Tablica naroda, budući stablo od tri oca i sinova (ili predaka i naroda potomaka),³ što uzrokuje njegovo brzo širenje, dok se stablo haplogrupa dijeli pri mutacijama, čineći ga mnogo užim. Kao što je već rečeno, budući da obje tabele daju istu tvrdnju, onda ako se obje temelje na valjanim pretpostavkama, trebale bi pokazati određenu povezanost.

2. Prva očigledna poteškoća: različita tačka porijekla i oblik stabla

Ako pogledamo Mapu 1, vidimo da se čini da se potomci trojice Nojevih sinova šire od tačke na Srednjem istoku, vjerovatno Babela (tj. grada Vavilona⁴), jer Postanak 11 sugerira da su većina ljudi bili tamo smješteni u to vrijeme.⁵ Jafetovi potomci išli su prvenstveno prema sjeveru, Hamovi uglavnom prema jugozapadu,⁶ a oni od Šema pretežno su ostali smješteni u Mesopotamiji ili su išli na jugoistok. Sva tri sina očito su imala brojne potomke, od kojih se neki i danas jasno mogu identifikovati. Ne mogu se sva imena iz Postanka 10 prepoznati ili se pouzdano locirati na mapi, ali barem su oni crvene i tamnocrvene boje prilično pouzdani, što trosmjernu geografsku podjelu čini prilično jasnom. I opet, polazište je očito Srednji Istok.

Međutim, jedna stvar za koju stablo haplogrupe Y-hromozoma, kako se obično predstavlja, tvrdi da pokazuje da je čovječanstvo poreklom iz Afrike, i da je doživjelo značajnu količinu mutacija prije nego što je konačno postalo nosilac CT (ili CDEF) mutacije M168, ili eventualno kao kasnija haplogrupa F (F-M89), koja je putovala iz Afrike. Ovi obrasci migracija mogu se vidjeti na Mapi 3. „Y-hromozomski Adam“ nedavno je postavljen u zapadnoj Africi, ali je dr Fazale Rana to pobjio i sugerisao da istočnoafričko poreklo najbolje odgovara genetskim dokazima. Ovo se ne slaže sa početnom tačkom koju sugerira Postanak 10, ali je dovoljno blizu tako da nije suviše problematično, prema dr Rani.

Takođe, prvo razdvajanje tabele nije trosmjerno, već samo dvosmjerno, i tabela nastavlja da pravi uglavnom dvosmjerna cijepanja kako ide dalje. Ovo nije suštinski važno, jer se diobe u tabeli zasnivaju na mutacijama, koje se mogu dogoditi nasumično u bilo kojoj tački genealoške tablice. Međutim, pošto u Postanku 10 jasno stoji da su sva trojica Nojevih sinova imala brojne potomke, čini se da je potrebno da se prve mutacije dese još prije Potopa, kod jednog od Nojevih sinova, ali ne i u ostala dva.

¹ Na nekoliko mapa i karata, uključujući Tabelu 1, Tabelu 2 i Mapu 1, Šemovi potomci su označeni žutom, Hamovi zelenom, a Jafetovi narandžastom bojom, kako bi omogućilo lakše poređenje.

² Vidjeti diskusiju o ovome iznad Tabele 8.

³ Hebrejski termin je بَلْ /Bā'bel/. Ovo se jasno odnosi na grad Vavilon, i gotovo se uvijek prevodi kao Vavilon, ali u Postanku 11:9 je riječ o Vavilonskoj kuli (Babelu) u Senarskoj ravnici. Ovaj termin u korjenu označava „zbrku“, kao što i sugerira tekst u Postanku 11:9.

⁴ Nije naravno eksplicitno navedeno da nije bilo grupacija koje su se prethodno odvojile, poštujući Božji nalog u Postanku 1:28 i 9:1,7 da se „rađaju, množe i napune zemlju“. Međutim, pošto se takvi izuzeci poslušnosti po Nojevom uzoru ne pominju, čini se da je velika većina sudjelovala u tim događajima oko Babela.

⁵ Za diskusiju o Nimrodu, vidjeti Tabelu 8.

Međutim, dok počinjemo zapravo pokušavati da identifikujemo neke od Nojevih potomaka, i pokušavamo da ih spojimo sa sadašnjom populacijom, otkrivamo da to nije tako jednostavno, u stvari nalazimo da imamo ozbiljan problem u usklađivanju dvije tabele.

3. Šta nam govori Tablica naroda?

Ali prije nego što to razmotrimo, moramo ponovo da pogledamo šta nam govori Tablica naroda u Postanku 10.

Ponekad se imena u Tablici naroda mogu identifikovati sa određenom lokacijom ili regionom, koja su prikazana mnogim crvenim imenima na Mapi 1, a u nekim slučajevima u ovoj tabeli možemo identifikovati određenu etničku / jezičku grupu, kao npr. Javan (Jonski Grci), Madaj (Medi), Aram (Aramejci), Elam (Elamiti), Hanan (Hananci) ili Misraim (Egipćani), od kojih su svi imali svoj prepoznatljivi jezik. Neki od njih ostali su na istom mjestu kroz većinu zapisane istorije, govoreći uglavnom istim jezikom,⁶ poput Egipćana, iako je njihov izvorni jezik (koptski) izumro kao govorni jezik u 17. vijeku, a zamijenio ga je arapski, mada opstaje kao liturgijski jezik Koptske crkve.

U drugim slučajevima, kao sa imenima u svjetlosivoj boji na Mapi 1, imamo vrlo malo ili nikakvih podataka o tome gdje su živjeli ili koji su jezik govorili. A oni tamnocrvene boje i boje ugljena spadaju negdje između.

3.1 Pojedinci ili nacije?

Ali nisu li neka imena u tabeli pojedinci a ne nacije? I zar ne treba prepostaviti da su neterminalna imena u Tabeli 2 dio genealogije pojedinaca, uključujući bar treću kolonu, Nojevi „unuci“? Ne nužno, kao što je objašnjeno u uvodu Tabele 8: čini se da se većina poznatih imena odnosi na nacije ili etničke grupe, pa je moguće da se uopšte ne odnose na pojedince.

Međutim, u odgovoru na prvo pitanje, da, sigurno su neka od imena u tabeli pojedinci. Noje je sigurno pojedinac, što se vidi i kroz Postanak 6-9. I Šem, Ham i Jafet su očigledno pojedinci i očigledno su prva generacija Nojevih sinova, jer su bili među 8 ljudi koji su živjeli na Barci godinu dana, zajedno sa svakom od svojih žena, i djelovali pojedinačno i različito u priči o Nojevom pijanstvu u Postanku 9:18-28. S druge strane, Hanan, iako se u poslednjem odlomku više puta spominje, i iako je posebno proklet zbog Hamovih postupaka, u stvari se nikada ne pojavljuje kao pojedinačni akter u priči, tako da bi prokletstvo lako moglo biti na naciji, a ne na pojedincu. Svakako dozvoljavamo da je on takođe mogao biti pojedinac koji je osnovao etničku grupu koja je na kraju postala Hananci, ali tabela se ne može koristiti za dokazivanje ovog ili onog drugog gledišta.

U stvari, osim Šema, Hama i Jafeta, nijedno pojedinačno ime u tabeli nije u fokusu kao pojedinačni akter, osim Nimroda, i njegov je slučaj jedinstven, kao što je objašnjeno u Tabeli 8.⁷ (Iako je tako, izgleda da su Abramovi preci od Arfaksada pa sve do Pelega pojedinci, budući da su oni takođe navedeni u Abramovom rodoslovju u Postanku 11, što je, čini se, spisak pojedinaca od početka do kraja; takođe, iako su Elam, Asur, Lud i Aram svi izgleda imena poznatih nacija ili gradova, kao i mnogi drugi Šemovi „potomci“, Arfaksad nije.)

Sve ovo ukazuje da, ukoliko nemamo dokaze za suprotno, većinu imena u tabeli treba prepostaviti da su nacije ili etničke grupe, a ne pojedinci. (To ne isključuje mogućnost da je pojedinac zaista bio osnivač nacije, koja je uzela njegovo ime, ali bar u nekoliko slučajeva to nije vjerovatno, kao u slučaju miješanih

⁶ Međutim, svi jezici su se veoma promijenili kroz vrijeme, tako je neadekvatno favorizovati neke od njih kao autentične.

⁷ Sidon u 19. stihu trakođe bi morao biti pojedinac, prvenstveno zato što je nazvan Hananovim prvijencem. Prema tradiciji, to je takođe najstariji grad u Fenikiji, po Wisemanu u *Novom biblijskom rječniku* (New Bible Dictionary), što bi takođe moglo biti značenje. Drugi razlog koji on daje je to što su 9-11. glave „potomci“ Hanana izraženi kao nacionalne ili etničke grupe, čija imena se završavaju na „-iti“, dok su Sidon i Het navedeni kao da su pojedinci. Međutim, kao što ćemo vidjeti u nastavku, to ne dokazuje da zaista i jesu, pošto neka takva imena izvjesno nisu.

naroda Šebe i Havila. U svakom slučaju, radi praktičnosti često ćemo ih tretirati kao pojedince, sa referencom na „Aramove potomke“, ne rješavajući ovo pitanje.) To podrazumijeva da kolone u Tabeli 2 ne treba uopšte smatrati generacijama, već jednostavno linijama potomaka.

Štaviše, argument ovog članka i dalje smatra istinitim da tabela prikazuje poreklo Šema, Hama i Jafeta kroz mušku liniju, budući da se u antičkom svijetu računala samo muška linija, kao i u biblijskim genealogijama.

3.2 Koliko je Tablica kompletna?

Da li bi trebalo pretpostaviti da je tabela potpuna u smislu da pokriva etničke grupe cijelog svijeta u vrijeme kad je napravljena? Očigledno ne: sve nacije koje se mogu identifikovati geografski su bliske izraelskoj naciji, a za većinu imamo barem prilično dobre dokaze o njihovoj lokaciji. Ovo sugerire da je namjera Tablice bila samo da prikaže poreklo onih nacija koje su uglavnom bile poznate narodima Srednjeg Istoka. Mojsije je očigledno napisao Postanak tokom boravka Izraelaca u pustinji u 15. vijeku prije nove ere (vidi [Biblijsku hronologiju](#)). Nema sumnje da su u to vrijeme svi kontinenti osim Antarktika već bili dobro naseljeni ljudima, ali čini se da u Tablici nema pokušaja da se uključi iko osim nacija u blizini.

U 6.1. ponovo ćemo se pozabaviti ovim pitanjem.

4. Uspješno poklapanje između dva porodična stabla

Ako uporedimo Mapu 1 sa Mapom 2 (koja je jedna sekcija Mape 3), kada pokušavamo da uparimo neke grupe ljudi na Mapi 1 sa onima na Mapi 2, otkrićemo da to možemo sa određenom izvjesnošću učiniti za nekoliko od njih, posebno za potomke Šema i Hama, mada preliminarno i sa Jafetom. Konkretno, otkrivamo da za svakog od Nojevih sinova postoji barem jedna haplogrupa Y-hromozoma koju prilično pouzdano možemo povezati s nekim od njihovih potomaka, iako se gotovo sve ostale haplogrupe ne mogu tako povezati. (Za sve diskusije koje slijede, molimo vas da konsultujete haplogrupe navedene u Tabeli 4 kako idemo dalje.)

4.1 Šem (Sim)

Za Šema imamo ogroman trag, a to je da je nauka utvrdila da je haplogrupa J-P58, takođe poznata kao *Cohen Modal haplotip*, očigledno haplogrupa Arona, pretka jevrejske svešteničke linije. Ova haplogrupa je potomak haplogrupe J-M267 (J1), za koju sa Mape 2 možemo vidjeti da se prije svega nalazi u južnom dijelu Srednjeg Istoka, tačnije na području koje je naselio Abraham (Abram) i njegova rodbina i potomci. Takođe možemo vidjeti da se njena sestrinska haplogrupa J-M172 (J2) nalazi prije svega u Mesopotamiji, drugom značajnom području koje naseljavaju potomci Šema, kao što se vidi na Mapi 1. Dakle, možemo sa određenom sigurnošću potvrditi da je haplogrupa J (J-P209), roditelj ove dvije grupe, nesumnjivo poreklom od Šema.

4.2 Ham

Ako pogledamo Mapu 1, odmah vidimo da je Ham u velikoj mjeri ograničen na Afriku, izuzev nekoliko mjesto gdje se preliva u Aziju, naročito na istočni kraj Sredozemlja i djelove zapadne Arabije, te jedno mediteransko ostrvo, Krit. S druge strane, ni Šem ni Jafet nemaju nikakvo prisustvo u Africi, osim vrlo neizvjesnog Ofira. Ako onda pogledamo Afriku na Mapi 3, jedna haplogrupa nam odmah upada u oči kao da zauzima većinu Afrike, i vrlo malo izvan Afrike: haplogrupa E (E-M96). I zapažamo jednu zanimljivu stvar u vezi ove haplogrupe: ona vrlo blisko odgovara dvjema najvažnijim svjetskim jezičkim porodicama: afro-azijskoj porodici jezika, kojima se govori uglavnom u Sjevernoj Africi i na Bliskom Istoku, i porodici jezika Niger-Kongo, kojima se govori u većem dijelu podsaharske Afrike, mada izgleda da su potekli iz subsaharske zapadne Afrike i vjerovatno tek počeli da zauzimaju južnu Afriku oko 1000. godine prije n.e. sa širenjem Bantua, raseljavajući tamo mnoge starije populacije, od kojih imaju neki ostaci po cijelom

području. Ako uporedimo kartu koja prikazuje jezičke porodice Afrike sa Mapom 3, vidimo koliko je to podudaranje konzistentno, sa samo nekoliko izuzetaka. U stvari, ove jezičke porodice su navedene na Mapi 3, jer je njihov kreator bio dobro upoznat sa tim podudarnostima.

Nije moguće identifikovati nijednog od govornika nigersko-kongoških jezika sa bilo kojim od naroda iz Postanka 10, ali ispada da prilično malo naroda koji govore ili su istorijski govorili afro-azijske jezike može biti jasno identifikovan sa potomcima Hama, među njima Egipćanima (koji govore egipatskim jezikom, čiji je savremeni potomak koptski); kraljevstvo Huš, čiji pisani jezik, meroitski, iako nedefinisan, pokazuje dokaze da je afro-azijski, i da je vjerovatno pripadao huštskoj pod-porodici afro-azijskih jezika, koja se i dalje široko govori u istoj oblasti, i na jugu do Somalije i Kenije; pa čak i Fut, koji su Josif i drugi antički izvori povezali sa drevnom Libijom, koji su govorili jezike u berberskoj pod-porodici afro-azijskih, kojima se još uvijek široko govori u sjevernoj Africi.

Možemo ustanoviti da ovo pruža dovoljno dokaza da su nosioci haplogrupe E (E-M96) jasno potekli od Hama, što bi uključivao govornike nigersko-kongoških jezika i govornike većine pod-porodica afro-azijskih jezika.

4.3 Semitska enigma

Međutim, od šest pod-porodica afro-azijskih jezika, jedna od njih nam predstavlja enigmu, semitski jezici,⁸ zagonetku ne samo za Postanak 10, već i za genetičke studije uopšte. I to zbog toga što govornici semitske pod-porodice afro-azijskih dosledno i nadasve potiču ne iz haplogrupe E (E-M96), već iz haplogrupe J (J-P209) o kojoj smo gore raspravljali, i uglavnom su potomci Šema kao što je opisano u Postanku 10. To uključuje Arama, čiji su potomci govorili aramejskim (govori se i danas), i Ašura, čiji su potomci govorili drevnim asirsko-vavilonskim jezikom zvanim akadski (danasm izumrlim). Neki od potomaka Arfaksada, tačnije potomci preko Jektana, čini se da su se preselili na jug do Arapskog poluostrva i formirali sopstvenu podgrupu semitskih, južno-semitskih jezika (sa potomcima jezika koji se i danas govore),⁹ kao što ćemo vidjeti u Tabeli 8. Izgleda da su i drugi potomci Arfaksada preko Pelega govorili aramejski jezik zajedno sa Aramovim potomcima. Abramova porodica bila je u ovoj grupi i govorila je aramejski, ali su nakon toga prešli na hananski jezik nakon što su prešli u Hanan, a ovaj se potom razvio u hebrejski jezik. Abramovi rođaci koji su ostali u Haranu nikada nisu govorili hebrejski jezik.¹⁰

Međutim, naravno, ne bi moglo biti tako jednostavno da su svi potomci Šema govorili semitske jezike: Elamiti, potomci Elamovi, govorili su jezikom Elamita, kojim se pisalo vjekovima i koji se dobro razumije, ali koji izgleda da nije povezan sa bilo kojim drugim jezikom; sada je izumro. Što se tiče Luda, ne znamo sigurno ko su bili njegovi potomci ili kojim su jezikom govorili.

Da bi još više zakomplikovali stvari, potomci jednog od Hamovih sinova, Hanana, govorili su semitski jezik, hananski, sa mnogo sličnosti s aramejskim, mada očigledno drugačiji jezik od njegove najranije istorije. Izraelci, semitski narod, usvojili su ovaj jezik i razvili ga u hebrejski, nakon čega je većina Hananaca zbrisana od Izraelaca ili su apsorbovani u kasnije kulture. Prilično zbumujuća priča, zar ne?¹¹

Šta se ovdje, dakle, dogodilo? Vraćajući se afro-azijskim jezicima, ovo je vjerovatno najstarija jezička porodica koju je moguće rekonstruisati uporednim metodom. Drugim riječima, oko 2.000 nakon Stvaranja (ili do prije oko 4200 godina) postojao je jedan jezik, koji jezikoslovci nazivaju proto afro-azijski jezik, koji se tokom godina postepeno mijenjao, kako su se njegovi govornici nakon raseljavanja iz Senarske

⁸ Vidi Mapu 5 za lokacije semitskih jezika u antičkim vremenima sa nekim biblijskim konekcijama pomenutim u ovom odjeljku.

⁹ Semitski jezici Etiopije i Eritreje, koji takođe spadaju u južno-semitsku pod-porodicu, i jako se podudaraju sa prisustvom haplogrupe J-M267 (J1), sugeriju da su govornici tih jezika takođe potomci Jektana, i njihove tradicije uveliko to potvrđuju, zahtijevajući vezu sa Šebom. Međutim, jedino ime u Šemovoj tabeli koje se normalno stavlja u Afriku je Ofir. Da li se ovo podudara ili ne nejasno je.

¹⁰ Hebrejski se najvjерovatnije pojavio kao jedan oblik hananskog jezika, jer Abramova porodica u drevnom Uru u jugoistočnoj Mesopotamiji je govorila antičkim aramejskim jezikom. Abram i njegova porodica morali su naučiti hananski jezik, proizvodeći tako mješavinu hanansko-hebrejskog, kao što se vidi iz dijaloga koji je Jakov imao sa Labanom u Postanku 31:47.

¹¹ Zapravo nekoliko drugih hamitskih grupa su evidentno govorili semitskim jezicima, uključujući sve one hamitske grupe koje su naselile Arabijsko poluostrvo, od kojih su svi potomci Huša, među kojima se ističu Dedan i Havila, ali o kojima se malo zna, tako da ćemo se fokusirati na Hanana. O svemu ovome diskutovat će se u nastavku.

ravnice širili i kretali, sve dok se nije proširio na sve jezike koji se danas veoma razilaze u porodici.

Da li su kasniji govornici tog izvornog proto afro-azijskog jezika potomci Hama ili potomci Šema? Ne znamo, ali čini se vjerovatnim obojice, iako su pet od šest pod-porodica afričke i hamitske. Gdje su živjeli? Nemamo pojma, ali opet vjerovatno negdje na sjeveroistoku Afrike. Zašto su neki (ali ne svi) semitski narodi prihvatali jezik zasebne etničke grupe bez spajanja s tom grupom, o čemu govori činjenica da je njihov oblik afro-azijskog kasnije odstupio od ostalih? I kako je moguće da su Hananci, hamitska grupa, završili govoreći podvrstom koju koriste Semiti? Ne znamo, ali mnogo puta tokom istorije narod je napuštao svoj sopstveni jezik zbog osvajanja ili mješovitih brakova ili čak samo iz komercijalnih ili prestižnih razloga.¹² Mi zaista znamo veoma malo o istoriji ovih naroda i njihovim jezicima prije prvog afro-azijskog jezika, egipatski je prvi put zapisan pomoću egipatskih hijeroglifa oko 2700. godine prije nove ere, osim onoga što možemo naučiti upoređujući njihove jezike i proučavajući njihovu geografsku distribuciju, a ta informacija je očigledno ograničena. Povremeno arheologija takođe može dati neke tragove, ali pripisivanje arheoloških ostataka jezičkim grupama je vrlo neizvjesno.

Najjednostavniji scenario mogao bi biti da se posuđivanje jezika nije desilo dva puta, već samo jednom: da se hamitsko-hananska podjela afro-azijskih jezika razišla od ostalih tokom vremena, dok su se iz Afrike prebacivali u jugozapadnu Aziju,¹³ a potom iz nepoznatih razloga veliki dio Semita, uključujući potomke Ašura, Arfaksada i Arama (ali ne Elama,¹⁴ a vjerovatno ni Luda), je usvojio ovaj jezik, nakon čega su se semitski oblici i hananski odvajali jedni od drugih tokom više vremena.¹⁵ Ovo bi moglo da bude najjednostavnije rješenje prema *Okamovoј britvi* ([Occam's razor](#)), zahtijevajući samo jedan slučaj da ljudi napuste svoj jezik umjesto dva. (Detalji ove ideje iznijeti su u Tabeli 1.)

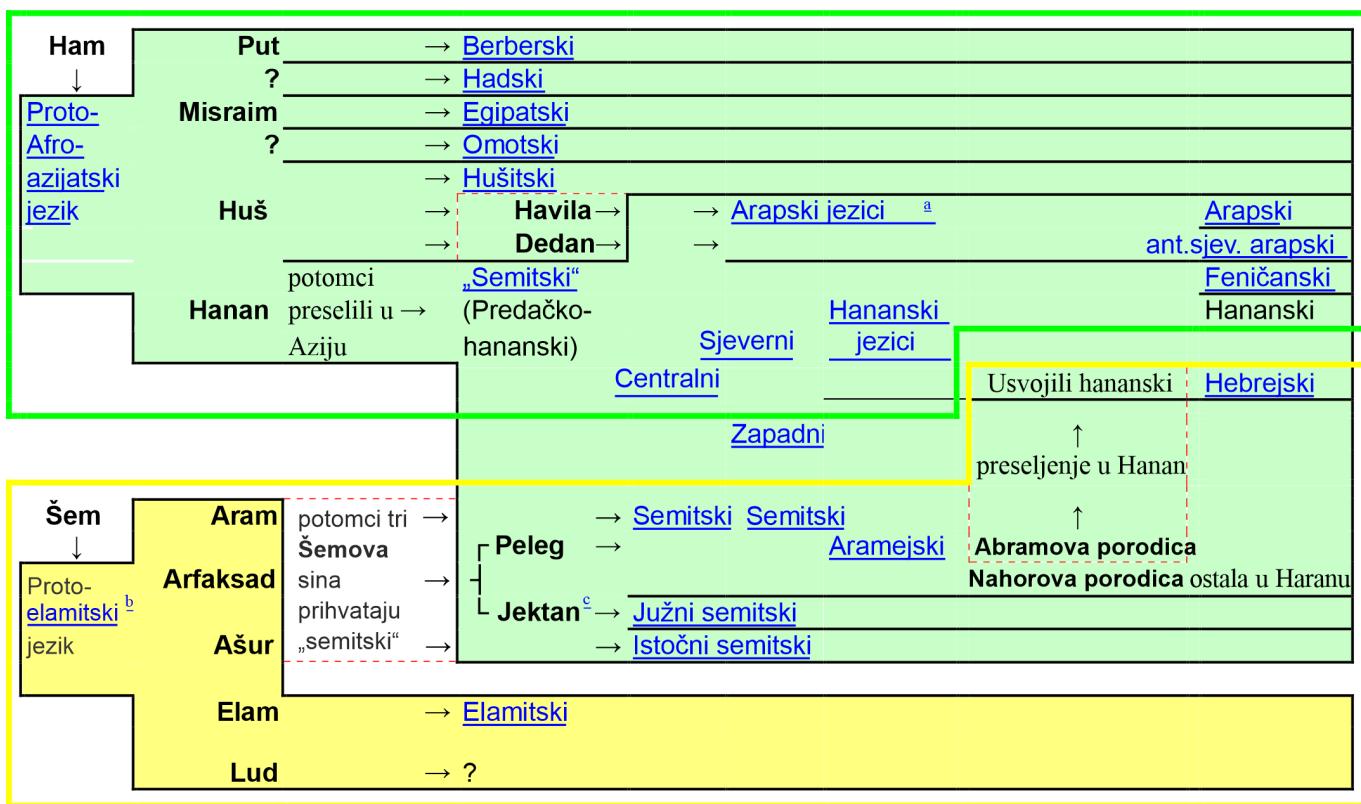
¹² Jedan prikladan primjer toga je Abramova porodica, koja je napustila svoj rodni aramejski i usvojila hananski jezik, iz prostog razloga što su sada živjeli u Hananu, iako su Božjom milošeu uspjeli da izbjegnu da budu apsorbovani u hanansku kulturu.

¹³ Da li su Dedanovi i Havilini potomci, spomenuti u fusnoti 11, pratili Hananove potomke ili kasnije migracije, nije poznato, ali to ne utiče na izneseni scenario. Druge hamitske grupe koje su se naselile na Arabijskom poluostrvu vjerovatno su bile kasnije migracije, kao što ćemo vidjeti ispod.

¹⁴ Pošto nagađamo, ovo bi moglo nagovijestiti da je prethodni jezik semitskog naroda mogao biti predački oblik gore spomenutog elamitskog jezika, mada, naravno, potomci različitih Šemovih sinova možda nisu dobili isti jezik kod Vavilonske kule.

¹⁵ Ova divergencija bi započela možda oko 2550. godine prije nove ere, razumna procjena za datiranje proto-semitskog (koju, prepostavljavajući ovaj scenario, bi sada trebalo da nazovemo drugačije, poput praotačkog hananskog), jer do oko 2300. godine prije nove ere, kada su prva akađanska sopstvena imena atestirana u sumerskim tekstovima, akadski je već odstupio od ostatka da bi formirao istočnu pod-porodicu.

Tabela 1: Distribucija jezika među potomcima Hama i Šema, prepostavljajući najjednostavniji scenario

U gornjoj tabeli i fusnotama, podebljana slova i zadebljane kolor linije ukazuju na grupe naroda ili porodične linije, dok tanke crne linije ukazuju na jezike, jezičke porodice i pod-porodice. Isprekidana crvena linija ukazuje na grupe naroda koji su usvojili jezik različit od onog njihovih predaka.

Četiri afro-azijatske pod-porodice mogu se sa određenom sigurnošću dodijeliti četvorici sinova **Hama**, dok su dva ostala nedodijeljena. S obzirom na njihov geografski položaj, moguće je da i hadski potiče sa berberskim od **Futa**, a omotski sa hušitskim od **Huša**, mada ne možemo biti sigurni. I naravno, nemamo nikakvih informacija o tome od koga bi mogla da potiče porodica Niger-Kongo, ili što je tačno Bog mogao da napravi na Vavilonskoj kuli da bi donio trenutnu distribuciju.

U gornju tabelu nije uključen ni ugaritski ni amoritski jezik. Ugaritski je bio najbliži hananskim jezicima, iako je imao nekoliko vrlo konzervativnih karakteristika. Oskudno poznati stari amoritski, čiji se govornici pominju već 2400 prije n.e. u izvorima sa Bliskog Istoka i koji su zauzimali velike djelove Mesopotamije tokom više vjekova, takođe je bio veoma konzervativan, ali najbliži hananskim jezicima. U njegovoј kasnijoj istoriji to je očito bio jednostavno hananski dijalekt, mada izgleda da je bilo malo ili nimalo tekstova napisano od **Amorita** u nekom razdoblju.

U gornjoj tabeli takođe nije ukazano na niger-kongoške jezike, premda njihovi govornici vjerovatno takođe potiču od **Hama**.^d

^a Neki izvori grupišu arapski jezik s hananskim jezicima u južno-centralno semitsku grupu.

Međutim, arapski jezici imaju neke vrlo konzervativne i karakteristične osobine, i nisu mogli direktno da potiču od hananskog ili hebrejskog, već su morali da imaju poseban izvor dalje na jugu.

Kao što grafikon pokazuje, ova se pod-porodica podijelila na dvije podgrupe, arapsku i drevnu sjevernu arapsku.

Što se tiče toga od koga su govornici arapskog jezika potekli, to uopšte nije jasno, a čini se da je to bila miješana torba. Na primjer, od različitih podgrupa koje su govorile drevnom sjevernim arapskom, samo tri se mogu povezati sa biblijskim plemenima: **Dedan**, **Duma** i **Tema**. **Dedan** je očigledno porijeklom od **Huša**, dok su ostala dvojica **Ismailovi** sinovi koji se spominju u Postanku 25:14. Potomci sve ove tri grupe udruženi su s oazama sjeverozapadno od **Havile** na Mapi 5 (pogledajte linkove za Dadanite, Dumaite i Tajmanitike na linku drevne Sjeverne Arabije iznad). Međutim, za potrebe Mape 1, Duma i Tema se u stvari ne računaju, jer bi stigli mnogo milenijuma kasnije od Dedana. (Slično tome, Postanak 25:2 sugerira da bi neki potomci Abramovog sina Jokšana takođe mogli imati glavni doprinos Dedanovaoj zajednici, mada bi to bilo ponovo mnogo milenijuma kasnije.)

Što se tiče arapskog jezika, njegova domovina bila je dalje na jugu, kao što je prikazano na Mapi 5, i iako ih arapska tradicija povezuje sa **Ismailom**, a Postanak 25:18 kaže da su se Ismailovi potomci doselili i u ovo područje, „od Havile do Sura“ (Sur je na Sinaju), sam jezik pokazuje znakove da je znatno stariji, pa bi opet Ismailci došli kasnije. Ako smo pravilno smjestili **Havilu**, onda bi **Havila** bio najbolji izbor za arapski jezik. Havila je vjerovatno bila mješovita grupa, koju su činili potomci Hama i Šema,

kao što je rečeno u Tabeli 8.

^b Vidi fusnotu 14.

^c Skoro svi potomci **Jektana** vjerovatno su govorili južno-semitskim jezicima (vidjeti Tabelu 8 i Mapu 5), ali na osnovu svoje lokacije Havila je vjerovatno govorio rani oblik arapskog jezika i u svakom slučaju bio spojena grupa, kao što je rečeno u fusnoti a.

Oni potomci Hama preko Huša koji su se naselili na Arabijskom poluostrvu osim Dedana i Havile naselili su se na jugu poluostrva i vjerovatno su usvojili jezike južnih Semita od Jektanovih potomaka. Jedan slučaj, Šeba, je očigledno spojena grupa koju čine potomci Hama i Šema, kao što je rečeno u Tabeli 8.

^d Ako i potomci Hama govorili i afro-azijske i niger-kongoške jezike, postavlja se pitanje mogu li obje jezičke porodice da poteknu iz istog proto-jezika. Međutim, iz dva razloga ovo nije način da se to ustanovi.

Prije svega, uporedna metoda ima prirodno ograničenje od oko 4.000 godina, posle čega nam nedostaje dovoljno podataka za poređenje. To je zato što se broj riječi koji se podudaraju u svakoj fazi rekonstrukcije pod-porodica smanjuje u svakoj fazi promjenom rečnika, sve dok korpus nije toliko mali da se ne može razlikovati od slučajnih sličnosti. Afro-azijska porodica je izuzetak po tome što je bilo moguće rekonstruisati nešto preko ove granice, ali to je u velikoj mjeri zato što dvije pod-porodice (egipatska i semitska) imaju neke od najstarijih tradicija pisanja na svijetu, a egipatska počinje od oko 2100. godine prije nove ere, i pojava vlastitih akadskih imena u sumerskim tekstovima koji počinju oko 2200. godine prije nove ere, sa urođeničkim tekstovima iz oko 2000. godine prije nove ere, što nam je omogućilo početak od oko 4000 godina u dvije odvojene podgrupe. Treća pod-porodica, berberski jezici, pisana je otprilike oko 200 godine prije n.e. Dakle, rekonstrukcija afro-azijskog jezika već je na granici onoga što se može uspostaviti uporednim jezikoslovljem, pa je nemoguće utvrditi njegov odnos prema Niger-Kongu. Drugo, sasvim je moguće da je ove dvije jezičke porodice Bog podijelio kod Vavilonske kule, pri čemu su neki hamitski klanovi govorili proto afro-azijski, a neki proto niger-kongoški, a možda i neke druge jezike, u kom slučaju vjerovatno ne bi bili povezani jedno sa drugim.

Bez obzira na istorijske detalje, nema sumnje da se dogodio neki takav scenario: i sekularne genetičke studije i Postanak 10 se slažu u potvrđivanju da govornici afro-azijskih jezika imaju dva različita genetska porekla, jedan hamitski, što odgovara haplogrupi E (E-M96) i jedan semitski, koji odgovara haplogrupi J (J-P209).¹⁶

4.3.1 Jafet

Nekoliko potomka Jafeta može biti povezano sa lokacijom, npr. Dodanim, Madaj, Taršiš, ali vrlo ih se malo identificuje sa etničkom ili jezičkom grupom; neki od malobrojnih su Javan (Jonski Grci)¹⁷ i Madaj (Medi), sa manje izvjesnosti Gomer (Simerijanci), sa još manje izvjesnosti Aškenazi (Skiti), i, ako bismo baš nagadali Tirasi (Tračani). Mogli bismo reći: „Pa to je odlično, svi ti ljudi su govorili indoevropske jezike. Jafet mora biti otac Indo-Evropljana!“ I to je vjerovatno tačno, iako je zbog nestabilne istorije ovih područja genetska situacija postala pomalo opskurna. Svakako je tačno da je haplogrupa R-M420 (R1a) gotovo sigurno haplogrupa izvornih Indo-Evropljana (vidi Tabelu 4), a na Mapama 2 i 3 može se vidjeti da ova haplogrupa dominira u nekoliko velikih područja Evroazije, a posebno u blizini vjerovatnog matičnog područja indoevropskog sjevera od Crnog mora, gdje su živjeli i Simerijanci i Skiti. Takođe dominira područjem od istočne Persije do sjeverne Indije, nedaleko od matičnog područja Meda. Ali haplogrupe E (E-M96) i J (J-P209) izgleda da su prešle u opskurnu podudarnost za veći dio ovog područja.¹⁸ I u svakom slučaju, indoevropska porodica je mnogo mlađa od afro-azijske, i datira iz možda oko 2.000 prije nove ere, tako da bi oni imali mnogo manji uticaj na genetsku situaciju.

Uprkos tome, vjerovatno možemo sa sigurnošću tvrditi da, među ostalim, haplogrupa R ukazuje na poreklo od Jafeta. U stvari ne možemo da identifikujemo druge vjerovatne haplogrupe za Jafeta u ovom trenutku.

¹⁶ Ovo dvojno etničko poreklo ove porodice bilo je evidentno dugo prije dolazećih savremenih DNK studija: prvobitno ime za afro-azijsku jezičku porodicu bilo je hamitsko-semitska porodica, priznajući tako da su njeni govornici potekli od ova dva Nojeva sina.

¹⁷ Njegovi navedeni potomci takođe su bili locirani u jonskom području i vjerovatno govorili grčki, izuzev Taršana.

¹⁸ Ili alternativno, indo-evropske, uključujući grčke i anatolijske jezike, kad su preselili u to područje sa sjevera, nametnuvši svoje jezike kao osvajači ili napokon kao prestižna populacija bez izmještanja prvobitnih stanovnika, tako da njihov Y-DNK nikad nije postao većinski. Takav scenario je sasvim uobičajen, i izgleda da se to dogodilo kad su se Indo-Evropljani širili zapadnom i južnom Evropom, gdje su glavne haplogrupe I i R1b, ne i R1a, kao što se može vidjeti na Mapama 2 i 3, čak iako gotovo sva Evropa sada govori indo-evropskim jezicima.

4.4 Nema dokaza za rasizam!

Prije nego što nastavimo, moramo da pojasnimo da jedna istorijska prepostavka koja je iznijeta u vezi sa Postankom 10 nije tačna:

Ne postoji istina u ideji da se bilo koji od tri Nojeva sina mora poistovjetiti sa određenom rasom čovječanstva; posebno nije tačno da je crna rasa potekla od Hama, niti da je arijevska rasa potekla od Jafeta.¹⁹ Ako postoji ikakvo validno značenje pojma „rasa“, što je kontroverzno pitanje, odnosi se na gene u čitavom ljudskom genomu,²⁰ i ne može biti povezana sa Y-hromozomom ili strogim muškim poreklom.

5. Problem koji postavljuju naše uspješne podudarnosti

Dakle, možemo sa određenim pouzdanjem povezati upravo jednu veliku Y-hromozomsku haplogrupu sa svakim od Nojeva tri sina: E za Hama, J za Šema i R za Jafeta. Međutim, ako pogledamo u Tabelu 3 da vidimo kako će nam ovo pomoći da protumačimo stablo Y-hromozoma, ustanovićemo da to u stvari uopšte ne pomaže! Umjesto toga, otkrivamo da se haplogrupa E nalazi kao bočna grana bočne grane prilično visoko u drvetu, haplogrupa J se nalazi kao bočna grana bočne grane malo pored sredine stabla, a haplogrupa R se nalazi gotovo na dnu drveta. To onemoguće bilo koji način da se grane dodijele trojici Nojevih sinova, nešto što bi, kao što smo vidjeli, trebalo da bude moguće, ako je Božja Riječ nepogrešiva i ako je nauka iza stabla Y-hromozoma dobra nauka. A to su dvije prepostavke kojih se teško odreći!

Zapravo, mnogo bismo spremnije odustali od drugog nego od prvog. Ali šta ako prepostavimo da su detalji nauke iza stabla Y-hromozoma u redu, ali da neke osnovne prepostavke koje određuju oblik drveta nisu? Šta ako prepostavimo da je jedna od tih prepostavki, teorija evolucije, koju kreacionisti svakako odbacuju kao nenaučnu, odredila polazište za drvo kada ta početna tačka ne bi nužno bila jasna u suprotnom?

¹⁹ Jedino validno značenje pojma arijevski odnosi se na govornike indo-arijevskih jezika, ili šire, indo-iranskih jezika koji su istorijski koristili taj termin da bi označili sebe. Ovi ljudi govore indoevropske jezike i mnogi od njih vjerovatno potiču od Jafeta, ali taj se izraz nikada nije odnosio na narode koji govore indoevropskim jezicima u cijelini, manje-više na „bijelu rasu“, a cijeli koncept „Arijevska rasa“ zasnovan je na velikom broju lažnih ideja.

²⁰ Mnogi sada tvrde da rasne definicije uopšte nemaju značenja, ali Rosenberg i ostali pokazali su da postoji neko značenje u rasnoj kategorizaciji, ali samo kao prosjeke kroz stanovništvo, a ne kao različite kategorije čovječanstva.

Ono što pokazuju njihovi grafikoni je da se čovječanstvo može podijeliti na bilo koji broj N geografskih klastera koristeći objektivne genetske kriterijume. Ove studije pokazuju koji klasteri rezultiraju kada je N 2, 3, 4, 5, 6 ili 7. Međutim, oni se brzo ograju od svake optužbe za bilo kakav tradicionalni rasizam:

Naši dokazi o grupisanju ne bi se trebali uzimati kao dokaz naše podrške bilo kojem određenom konceptu „biološke rase“. Argumenti o postojanju ili nepostojanju „bioloških rasa“ u nedostatku specifičnog konteksta u velikoj su mjeri ortogonalni po pitanju naučne korisnosti...

Uprkos ovom odricanju odgovornosti, zanimljivo u ovim studijama je da oni to demonstriraju jednostavno koristeći kompjuterski generisani genetski klustering, ako je čovječanstvo podijeljeno na tri klastera, pojavljuju se tri glavne tradicionalne kategorije ljudskog roda, koje se tradicionalno nazivaju „kavkazoid“ (ili „kavkaski“) (Evropa, sjeverna Afrika i jugozapadna, južna i srednja Azija), „mongoloid“ (istočna Azija i američki Indijanci) i „negroid“ (podsaharska Afrika). (Rosenberg i ostali nikada ne koriste ove tradicionalne izraze u svojoj studiji, već koriste samo geografske izraze u zagradama.)

Takve kategorizacije se takođe smatraju validnim u forenzičkoj antropologiji, gdje se tradicionalni izrazi i dalje često koriste. Međutim, ova tri pojma sada se izbjegavaju u mnogim kontekstima, pa ih mnogi čak smatraju uvredljivim; preferencija je da se kaže „evropski“ umjesto „kavkazoid“, „azijski“ umjesto „mongoloid“ i „afrički“ umjesto „negroid“.

Međutim, budući da njihove geografske granice zapravo ne odgovaraju kontinentalnim granicama, takvi kontinentalni pojmovi su nužno neprecizni, a tačniji geografski pojmovi prikazani u zagradama u prethodnom stavu su predugici da bi bili praktični, ne ostavljujući nam prigodan termin da ne bismo nekoga uvrijedili! (Kako Rosenberg i drugi zapažaju, najvažnije granice su pustinja Sahara i Himalaji.)

Ispada da se jedna od najčešće citiranih fizičkih karakteristika, boja kože, ne nalazi u skladu sa ove tri podjele. Na primjer, stanovništvo Indije je većinski kavkaško, iako se ovdje nalazi čitav spektar boja kože. U svakom slučaju, takve kategorije ne pružaju nikakvu podršku za bilo kakvu zloupotrebu koja je istorijski počinjena u ime rase.

6. Moguće rješenje

Rješenje za ovaj problem nalazi se u radu švedskog kreacioniste po imenu Leif A. Boström.

U ovom trenutku skrećemo vam pažnju na Tabelu 6, stablo koju je nacrtao Leif A. Boström, kao i na Tabelu 7, što je preuređena Tabela 3 koja slijedi njegovu ideju. Boström je kreacionista mlade Zemlje, i on je pretpostavio da je osnovna nauka koja stoji iza stabla Y-hromozoma validna. Međutim, ključna poenta je da on sugerira da je usmjerenost mnogih mutacija zapravo obrnuta, u stvari da su obrnute za gotovo pola tabele.

A to vrlo lijepo rješava naš problem: on pretpostavlja da Nojevu genetiku ne predstavlja roditelj haplogrupe A, već haplogrupa IJK. Ovo vrlo povoljno stavlja sve od Šema pod haplogrupu IJ, sve od Jafeta pod haplogrupu K (K-M9), i sve od Hama pod haplogrupu HIJK,²¹ ali sa svim mutacijama obrnutim od A do IJK, barem za glavnu kičmu drveta.

I naravno, to stavlja naše tri identifikovane haplogrupe E, J i R pod pravim Nojevim sinom! Boström je identifikovao ovo troje, rekavši da bi „najvjerojatnija haplogrupa za Jafeta bila R1, Šema J i Hama E1b1b“, mada ne objašnjava postupak zaključivanja koji ga dovodi do ovog zaključka.

6.1 Hamitska enigma?

Međutim, sada se može činiti da naš uspjeh u restrukturiranju tabele zapravo stvara zagonetku upravo u dijelu Hamitske tabele koji smo, čini se, tako temeljno identifikovali kao haplogrupu E! Problem je sledeći: u 4.2 i 4.3 smo uspeli da dodijelimo svu četvoricu sinova Hama barem jednoj afroazijskoj pod-porodici, od kojih su svi identifikovani sa odjeljcima haplogrupe E. Međutim, ovo ne ostavlja mogućnosti za sve ostale ogranke koji se javljaju u novom hamitskom stablu, pošto je haplogrupa E jednostavno jedna bočna grana stabla, nekoliko stepenica niže od samog Hama. Logično, haplogrupa E trebalo bi da potiče samo od jednog od Hamovih sinova. Da li je neka od naše četiri identifikacije neizvjesna? Ne, identifikacija sve četiri je sasvim solidna!

Međutim, kao što smo vidjeli u trećem poglavljju i njegovim pododjeljcima, Tablica naroda očigledno nije imala namjeru da obuhvati sve narode na zemlji koji su postojali u vrijeme kada je bila napisana, samo one koji su bili u blizini i poznati narodu Izraela. Takođe nije neophodno pretpostaviti da su hamitska imena u trećoj koloni tabele 2 ustvari Hamovi sinovi, već jednostavno potomci Hama (ili njihovih istoimenog osnivača) koji su bili u blizini i poznati Izraelcima. A ako bi teorija predstavljena u ovom članku bila validna, to bi zahtijevalo da ove četiri nacije, kao i govornici neiger-kongoških jezika, potiču od jednog (neimenovanog) potomka Hama, osnivača haplogrupe E! Prema tome, sva grananja između Hama i haplogrupe E ne bi bila uvrštena u tabelu, a u stvari, mnogo više nacija je poteklo od Hama nego samo ova četvorica, kao što ćemo vidjeti u nastavku. Dakle, naša prividna zagonetka je rješiva.

Ista vrsta argumenata odnosila bi se i na Jafeta: jedini potomci Jafeta koji se spominju u Postanku 10 su oni koji su bili u blizini i poznati Izraelcima, od kojih su mnogi govorili indoevropske jezike i tako bi predstavljali haplogrupu R, ali ne i ostale grane naše revidirane tabele haplogrupe. Dakle, navedeni sinovi Jafeta zapravo nisu bili njegovi sinovi, već jednostavno jedna kasnija grana potomaka.

Međutim, Šem je drugačija priča. Većina njegovih potomaka ostala je na Bliskom Istoku i tako su bili temeljnije obuhvaćeni, kao što ćemo vidjeti u stavci 6.2.1 ispod, tako da je vjerovatnije da su nabrojani Šemovi sinovi zaista bili njegovi sinovi ili barem oni koji pokrivaju sve ili gotovo sve njegove potomke.

6.2 Implikacije ovog rješenja

Kako Boström izlaže implikacije ovog revidiranog stabla u ostatku članka, uz dodatne implikacije, čini se da ima smisla, ili bar ne protivreči nijednom od podataka iz Postanka 10 ili ostatka Svetog Pisma.

²¹ Ova haplogrupa je sada ispravno definisana kao različita od haplogrupe F (F-M89), G, H i GHIJK u poslednjoj verziji tabele na Wikipediji, što ranije nije bio slučaj: en.wikipedia.org/wiki/Human_Y-chromosome_DNA_haplogroup

6.2.1 Šem

Haplogrupa I (vidi Mape 2, 3 i 4), vjerovatno tada predstavlja potomke Luda, sina Šemovog, koji se preselio u Evropu i mnogo kasnije usvojio indoevropske jezike, dok bi ostali potomci Šema, koji su kao što smo vidjeli svi prilično dobro identifikovani, bili dio haplogrupe J (J-P209) i ostaju na Bliskom Istoku.

6.2.2 Jafet

Pod ovom struktrom većina Jafetovih potomaka, koja su predstavljena haplogrupama K do X na Mapi 3 i Mapi 4, završava u Evropi, Aziji, Americi i Pacifičkim ostrvima kroz mnoštvo haplogrupe, koji predstavljaju uglavnom kavkazoidne i mongoloidne narode. (Bez namjere za uvredljivom upotrebom ovih tradicionalnih regionalnih genetskih kategorija; one su jednostavno preciznije od alternativa. Pogledajte fusnotu 20.) Međutim, oni takođe čine veliki dio porekla crnačkih naroda Nove Gvineje i Melanezije preko haplogrupe K i M. A čak ih se nalaze i u Africi kod genetski izuzetnog čadskog naroda s haplogrupom R1b (R-M343), koji su, pretpostavljamo, migrirali u centralnu Afriku iz Evroazije i usvojili afro-azijske jezike. Oni su crnoputi, mada su većina haplogrupe R bijeli Evropljani, uključujući originalne Indo-Evropljane. Ko bi pomislio! Dakle, ponovo vidimo da Y-hromozom ne određuje rasu!

6.2.3 Ham

I pod ovom struktrom potomci Hama su predstavljeni haplogrupama A do H na Mapi 3 i Mapi 4. Mnogi od njih (haplogrupe A, B i E) ostaju u Africi, ali mnogi ne, uključujući haplogrupu C (Azija, Amerika, Australija i Pacifička ostrva), haplogrupu D (određene azijske populacije), haplogrupu G (male populacije na Kavkazu, Bliskom Istoku i Evropi) i haplogrupu H (Indija). Sama haplogrupa F (konvencionalno nazvana F*), ne računajući njene „potomke“, GHIJK i HIJK (koje ćemo sada smatrati svojim precima) i G i H, gotovo da i nema, a povremeno se nalazi u Aziji i Evropi.

Dakle, iako su u Postanku 10 potomci Hama uglavnom vezani za Afriku, ovi dokazi bi sugerisali da se jedan broj Hamovih kasnijih potomaka kreće u mnogo širem rasponu.

7. Da li su mutacije zaista reverzibilne?

Čini se da ovo prestrukturiranje lijepo uklapa sa svim podacima. Ali, da li je Bostromova ključna pretpostavka naučno valjana?

Bostromova pretpostavka je prilično dalekosežna: da na bilo kom određenom mjestu diferencijacije u Y hromozomu nijesu nužno jasno koje od dva stanja²² predstavlja mutirano stanje, a koje predstavlja prethodno stanje, tako da su nam potrebne dodatne informacije da bismo odredili pravac bilo kojeg stabla haplogrupe. Da li je to istina? Na ovo pitanje morali bi odgovoriti genetičari.

Čini se da je to izvjesno *ponekad* tačno, ponekad u kritičnim tačkama u genetskom stablu. Moramo imati na umu da se zvanična genetika bazira na evolucionističkom gledištu da „Y-hromozomski Adam“ potiče od majmunskih predaka, što je potpuno neodrživo. Čak i sa tačke gledišta genetičara evolucionista nije jasno da li haplogrupa BT treba biti polazna tačka za ljudsko Y-hromozomsко stablo, ili haplogrupa A. To znači da nije uvjek jasno koje je mutirano stanje a koje predačko stanje, i da se neke bitne mutacije mogu desiti više nego jedanput, što čini nejasnim da li ista mutacija nužno ukazuje na jednu tačku na nekom genetskom stablu. Ovo daje dva načina bacanja sumnje na oblik svakog datog drveta.

Međutim, i dalje ostaje pitanje: možemo li pretpostaviti ovu neizvjesnost za skoro sve mutacije, tako da možemo obrnuti smjer mnogih genetskih stabala na osnovu spoljašnjih podataka?

7.1 Početne pretpostavke

Jasno je da je u ovoj fazi istraživanja teško potpuno uklopiti podatke iz Tablice naroda iz Postanka 10

²² Ovo predstavlja mutacije u alelomorfima (alternativni oblik gena) određenog gena.

u savremenu genetiku, koja je takođe u mnogim aspektima nedorečena i nekompletna. Ono što zvanična genetika izvjesno zanemaruje su biblijske činjenice o drastičnim promjenama koje su se dogodile od Potopa, uključujući velike klimatske promjene i izražene razlike, povećana štetna zračenja iz svemira, promjena režima ishrane i sl., što je sve uzrokovalo veliki i prilično nagli pad ljudskog vijeka, kada su se najvjerojatnije dogodile i najveće mutacije u ljudskom genomu. Ideja o reverzibilnosti je očito održiva, a vidjećemo šta dalja istraživanja i studije donose.

8. Šire implikacije ovog rješenja

Ako se ovo rješenje zaista ne može opovrgnuti na genetskim osnovama, to ima neke zaista dalekosežne implikacije.

8.1 Iz Babela umjesto iz Afrike

Prije svega, umjesto opšteprihvачene teorije o poreklu ljudi iz Afrike, imali bismo teoriju Iz Babela, sa protokom čovječanstva iz Mesopotamije u Afriku i druga područja.²³

Jedna oblast dokaza koja se može činiti suprotstavljenom ovoj teoriji je da Afrika očigledno sadrži značajno veću ljudsku genetsku raznolikost od ostalih djelova svijeta. Prema studiji iz 2009. godine, „afrička i afroamerička populacija... pokazuju najviše nivoje genetske raznolikosti unutar populacije... Pored toga, genetska raznolikost opada sa udaljenošću od Afrike..., u skladu sa predloženim efektima serijskog osnivača koji su posljedica migracije savremenih ljudi iz Afrike i širom svijeta...“

U stvari, kao što vidimo iz Tabele 7, čak i prema teoriji Iz Babela hamitski krak drveta pokazuje mnogo veću raznolikost od druga dva kraka, a semitski krak najmanje pokazuje. Međutim, postoji mnogo mogućih razloga smanjene genetske raznolikosti za Šema i Jafeta, uključujući mogućnost da je mnogo manje ranih potomaka Šema i Jafeta imalo brojne potomke ili da su se dogodila masovna odumiranja, bilo od bolesti, rata ili ropstva. Dakle, ovo ni na koji način ne opovrgava teoriju Iz Babela.

Činjenica da se genetska raznolikost uglavnom smanjuje s udaljenošću od Afrike ima potpuno različite implikacije na naše novo drvo i mogla bi imati različita objašnjenja, uključujući i ono dato u prethodnom paragrafu, ili mogućnost da se populacija brzo raširi u zemljama daleko od porijekla, kao što se izvjesno čini da se desilo u Americi, koja je izgleda u potpunosti naseljena u vrlo kratkom vremenu, barem prema teoriji kratke hronologije.²⁴

8.2 Mlađe datiranje za čovječanstvo

Druga implikacija bi bila da bi čovječanstvo bilo puno mlađe nego što to nagovještavaju trenutna genetska stabla, zapravo otprilike upola starija od većine trenutnih procjena, kao što možemo vidjeti upoređujući Tabelu 3 sa Tabelom 7, jer čak i uz veću složenost hamitske linije koja je prethodno navedena, vrijeme koje bi svaka od tri grane zauzela zapravo bi bilo isto, vrijeme od Šema, Hama i Jafeta do danas. Tako bi datiranje čovječanstva zapravo odgovaralo trenutnoj procjeni migracije iz Afrike.

²³ Teorija Iz Afrike polaže pravo na dokaze i Y-hromozomske i mitohondrijske DNK, tako da će takva radikalna promjena u Y-hromozomskom stablu zahtijevati i preuređivanje mitohondrijskog stabla. Međutim, ako je opravdanje za promjenu validno, ništa ne može sprječiti takvo preuređivanje i za mitohondrijsko stablo. Međutim, mi nemamo, naravno, biblijske podatke koji bi rasvijetlili ovo pitanje, jer sve genealogije u Bibliji slijede muške loze.

²⁴ en.wikipedia.org/wiki/Settlement_of_the_Americas#Chronology

9. Tabele i mape

Tabela 2: Tablica naroda iz Postanka 10

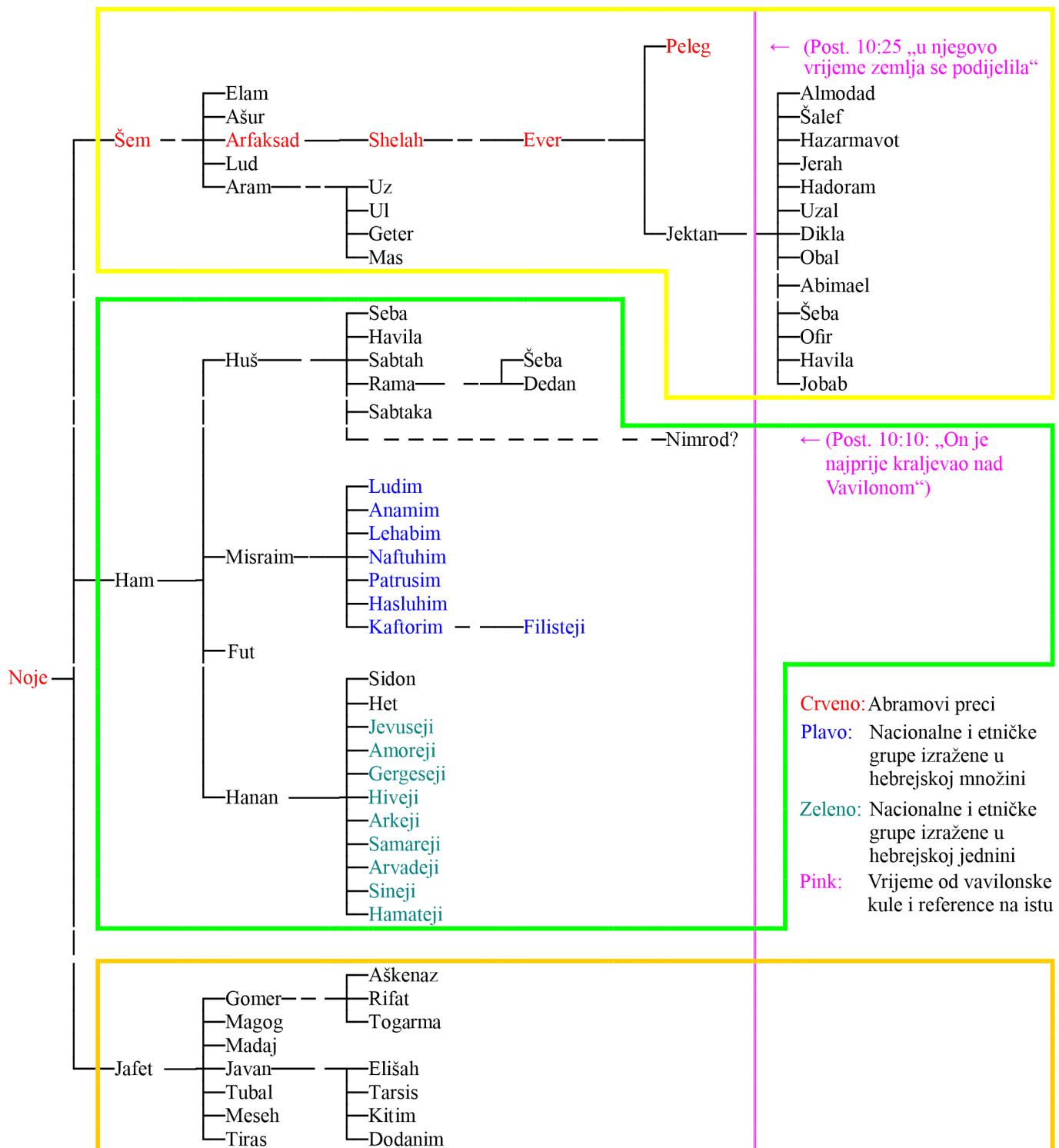
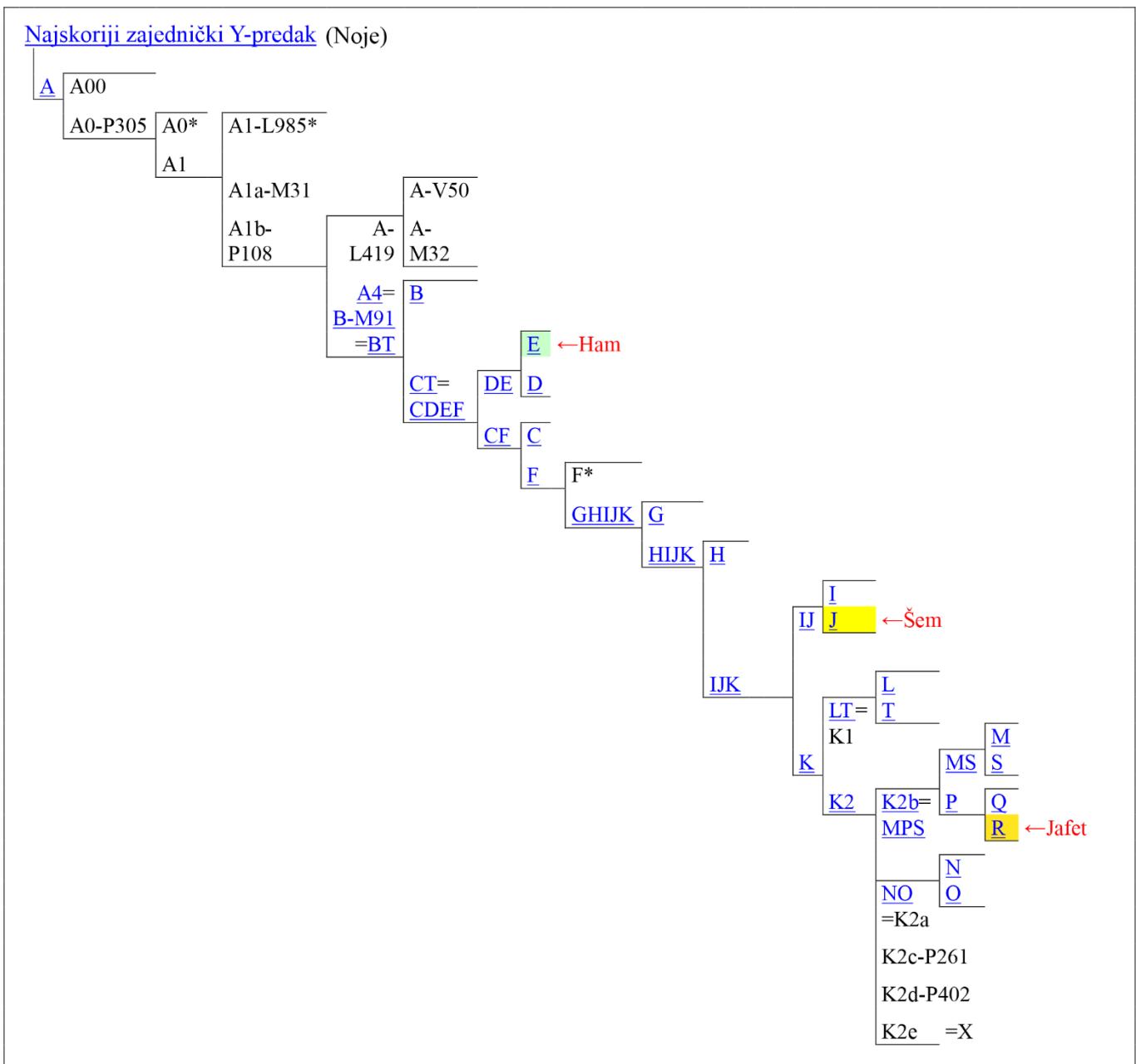
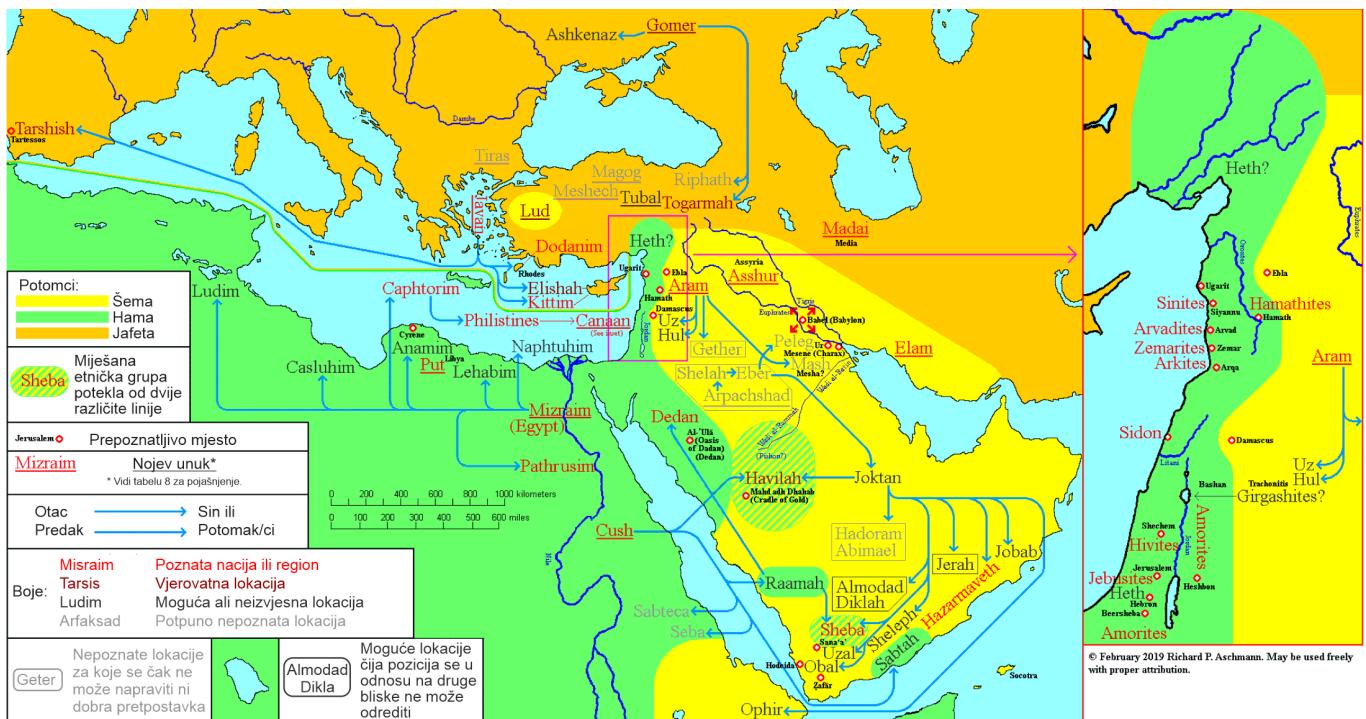

Tabela 3: Ljudski Y-hromozom DNK (Y-DNK) haplogrupa

Istaknute haplogrupe na karti:	E:	Svi afro-azijski jezici osim dijela semitskog, svi niger-kongoški jezici.
	J:	Potomci Šema, uključujući veliki procenat savremenih Jevreja i najveći dio srednjoistočne populacije, uključujući prvobitne Arape.
	R:	Prvobitni indoevropski i neki drugi evroazijski narodi.

Mapa 1: Mapa naroda iz Postanka 10: Vjerovatne lokacije

Mapa 2: Sekcija Mape 3 sa centrom na Mesopotamiju

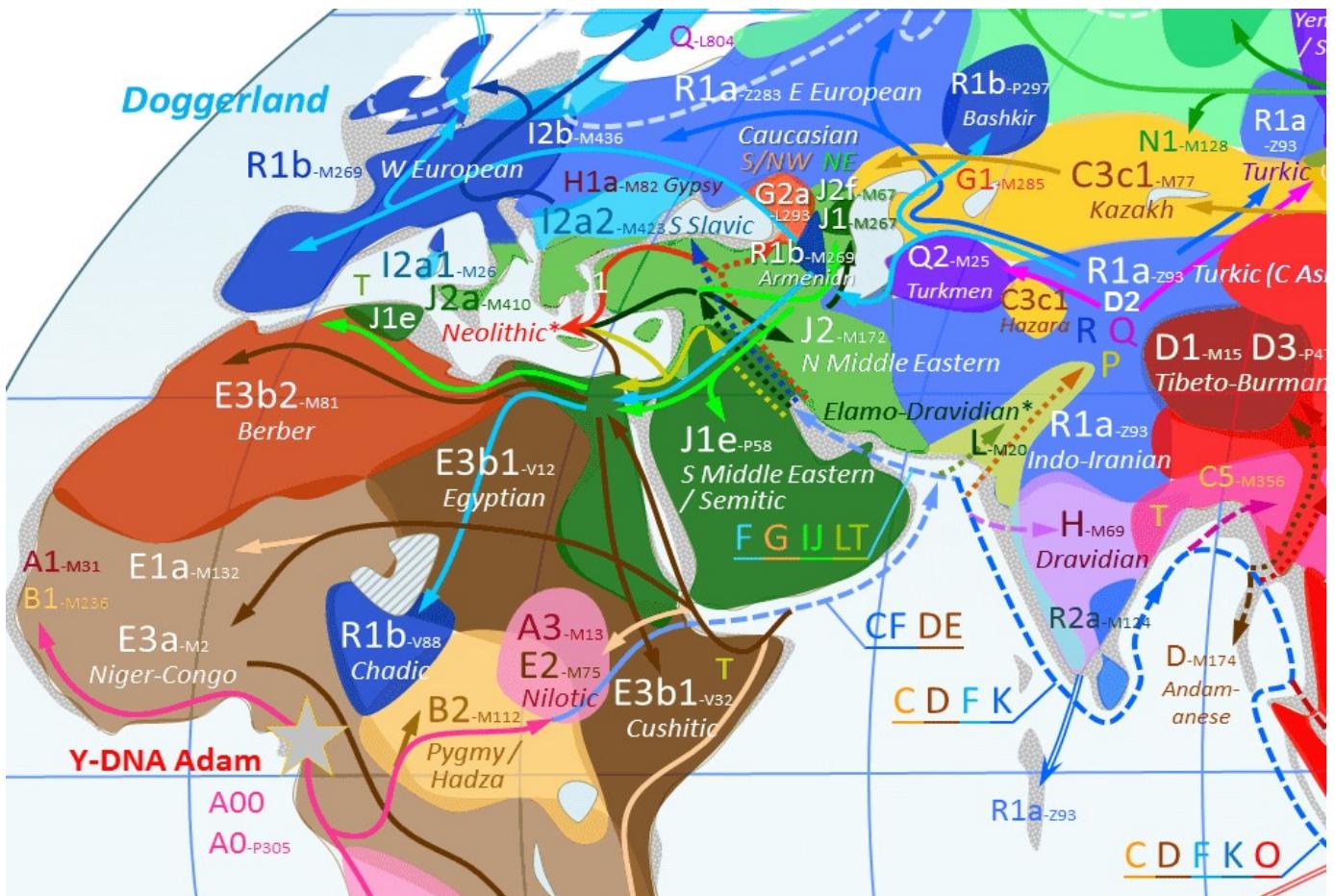

Tabela 4: Imena nekih haplogrupe korišćena na Mapama 2 i 3 i njihovi nedvosmisleni ekvivalenti

Imena haplogrupe su prošla kroz toliko mnogo promjena da su starija imena sada često dvosmislena, a isto se ime koristilo sa različitim značenjima. Trenutno najjednostavniji način razjašnjenja imena haplogrupe je odrediti njegovu definišuću mutaciju. Neka od imena koja se koriste na mapama prilično su arhaična.

One stavke na stablu i na grafikonu koje su navedene na mapama imaju žutu pozadinu.

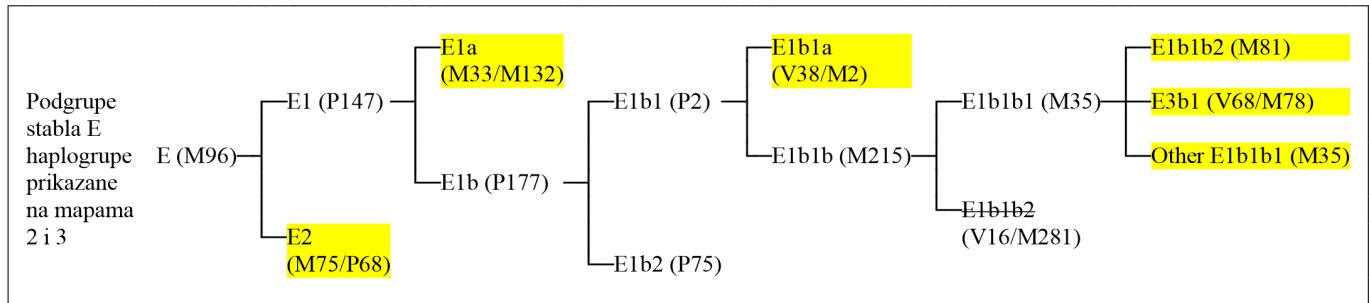
Ime korišćeno na mapama	Trenutno prihvaćeno ime (definišuća mutacija/e)	Glavno područje ili etnička veza
E	E-M96	(ostaci populacija osim potomaka)
E1	E-P147	(nepostojeća osim potomaka)
E1a	E-M33/E-M132	Mali+
E1b	E-P177	(nepostojeća osim potomaka)
E1b1	E-P2	(nepostojeća osim potomaka)
E1b2	E-P75 *	(rijetka)
E1b1a	E-V38/E-M2	Niger-kongoški jezici
E1b1b	E-M215	(nepostojeća osim potomaka)
E1b1b1	E-M35 *	Afro-azijski jezici ali ne semitski jezici
E1b1b2	E-M81	Berberski narodi i jezici , dio afro-azijskih jezika
E3b1	E-V68/E-M78	Balkan
E2	E-M75/E-P68	Preostale populacije u Africi
J	J-P209	Sokotra, rijetko drugdje osim potomaka
J1	J-M267	Arabija, Sinaj, Sudan, Tunis, sjeveroistočni kavkaski jezici , mnogi Jevreji
J1c3 ili J1e	J-P58	Cohen modalni haplotip, marker Aronovih potomaka. Procjena vremena ukazuje na drugi milenijum prije n.e. (Abramovi potomci bili bi identični ili sa nekoliko mutacija.) ²⁵
J2	J-M172	Mesopotamija+
R	R-M207	(rijetka osim potomaka)
R1	R-M173	(rijetka osim potomaka)
R1a	R-M420	Zapadna Azija, istočna Evropa, indo-evropski jezici (vjerovatno prvobitni govornici), neki turski jezici
R1b	R-M343	Uglavnom zapadna Evropa, iako takođe Azija i Afrika
R2	R-M479	(rijetka osim potomaka)
R2a	R-M124	Južna Azija, dravidski jezici i drugi

* Ove definišuće mutacije nemaju svoj članak na Wikipediji, tako da se informacije o njima moraju sakupljati iz matičnog članka.

²⁵ Abrama (rođen oko 2215. prije n.e.) od Arona (rođen oko 1578. prije n.e.) vjerovatno dijeli 637 godina. Ne znamo koliko se generacija nalazi između. Neke skorašnje studije ljudi na Islandu sugerisu da se mutacija Y-hromozoma može desiti oko jedanput na svake dvije generacije, ili u prosjeku svakih 34,5 godina. To zavisi i od životne dobi oca kad se dogodi začeće. Stoga je razložno prepostaviti da se dogodilo dosta mutacije između Abrama i Arona.

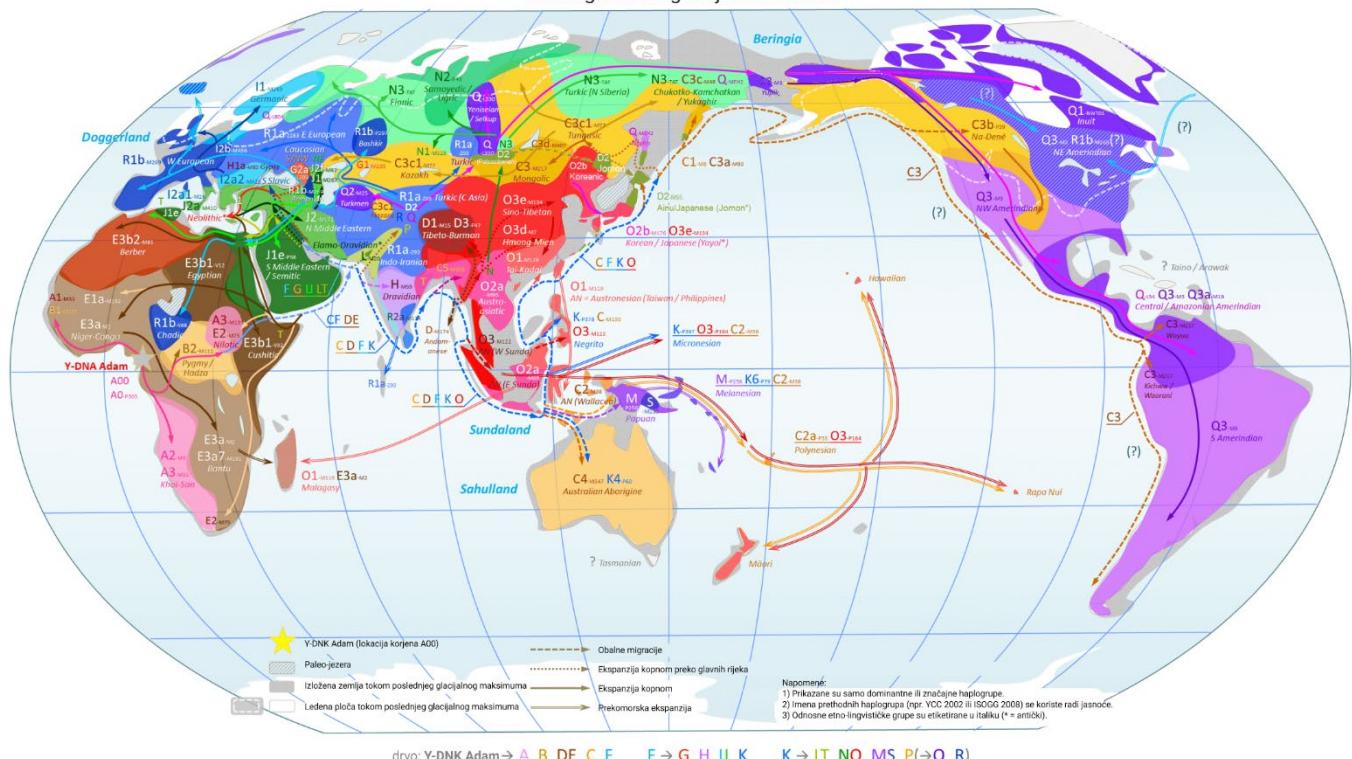
Tabela 5: Podgrupe stabla haplogrupe E prikazane na Mapama 2 i 3

Haplogrupe navedene u prethodnoj tabeli su dovoljno konfuzne da je neophodno uključiti i ovo stablo.

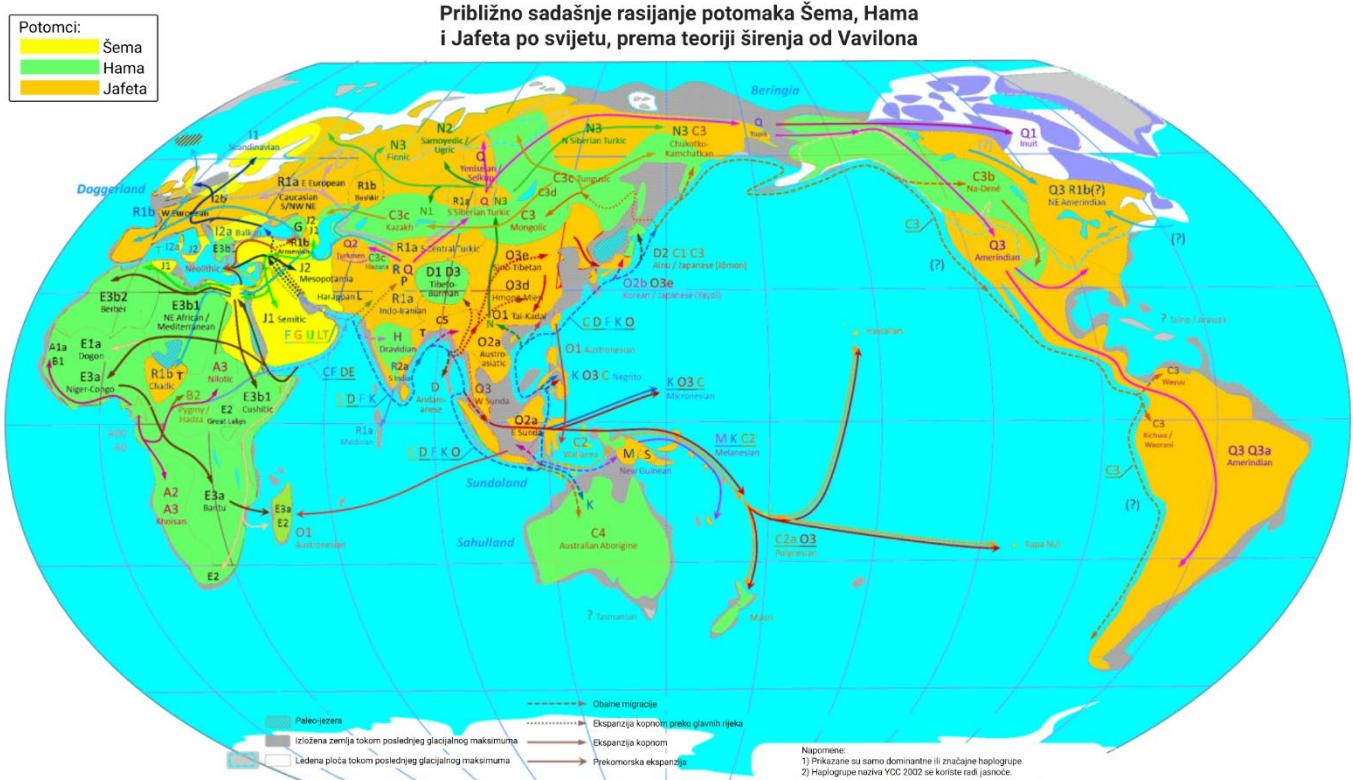

Mapa 3: Mapa svijeta Y-DNK haplogrupe

Mapa svijeta Y-DNK haplogrupe
Dominantne haplogrupe u urođeničkim populacijama
sa mogućim migracijskim rutama

Mapa 4: Približno sadašnje rasijanje potomaka Šema, Hama i Jafeta, prema teoriji širenja od Vavilona

Mapa 5: Rasprostranjenost semitskih jezika

Trake ukazuju na opseg istočno-semitskih jezika koji su sada izumrli.

Tabela 6: Kako je Y-hromozomsko stablo preuređio Leif A. Boström

Ovo stablo i diskusija o tome može se naći na familjenbostrom.se/genealogi/dna/dna_table_of_nations.htm.

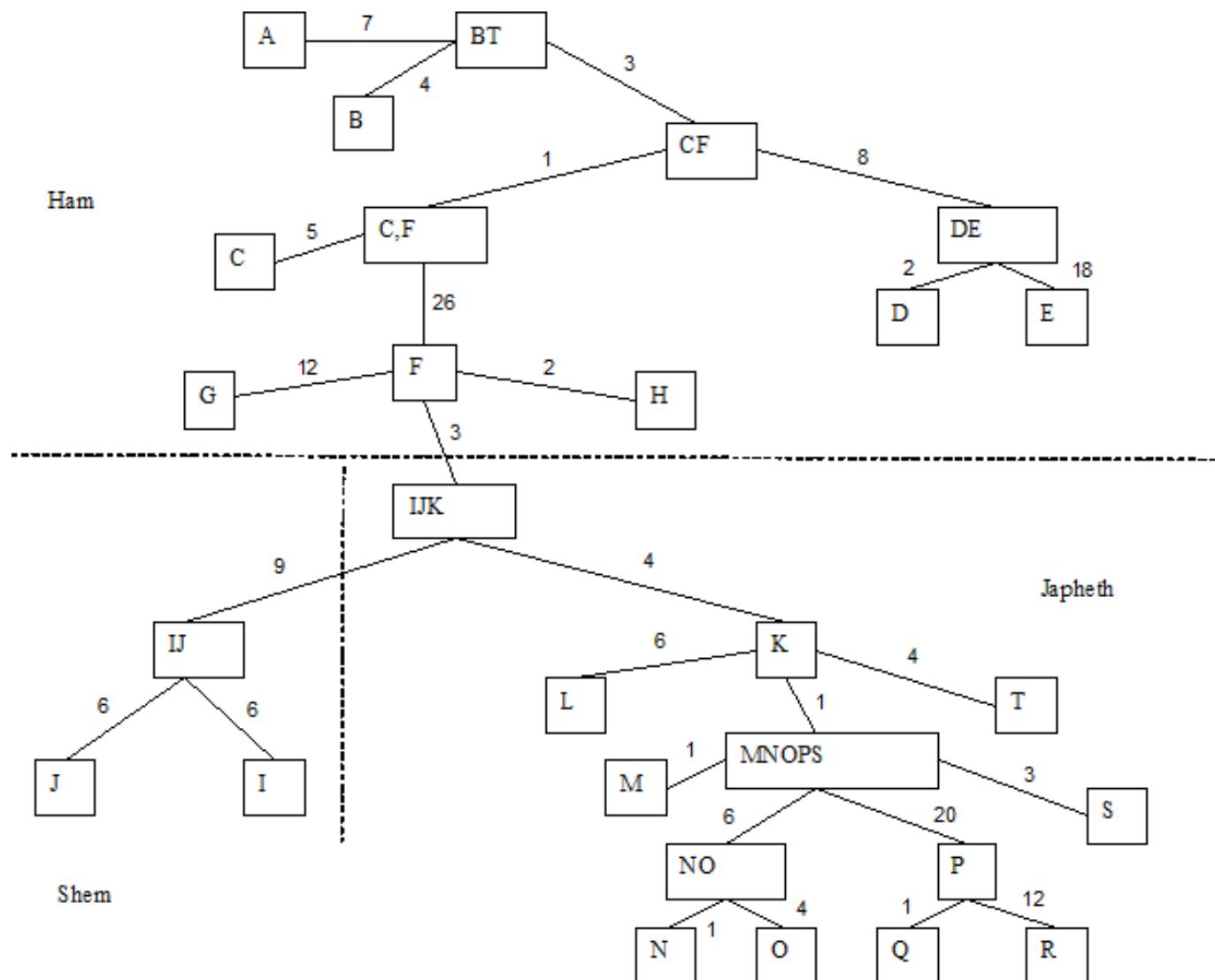
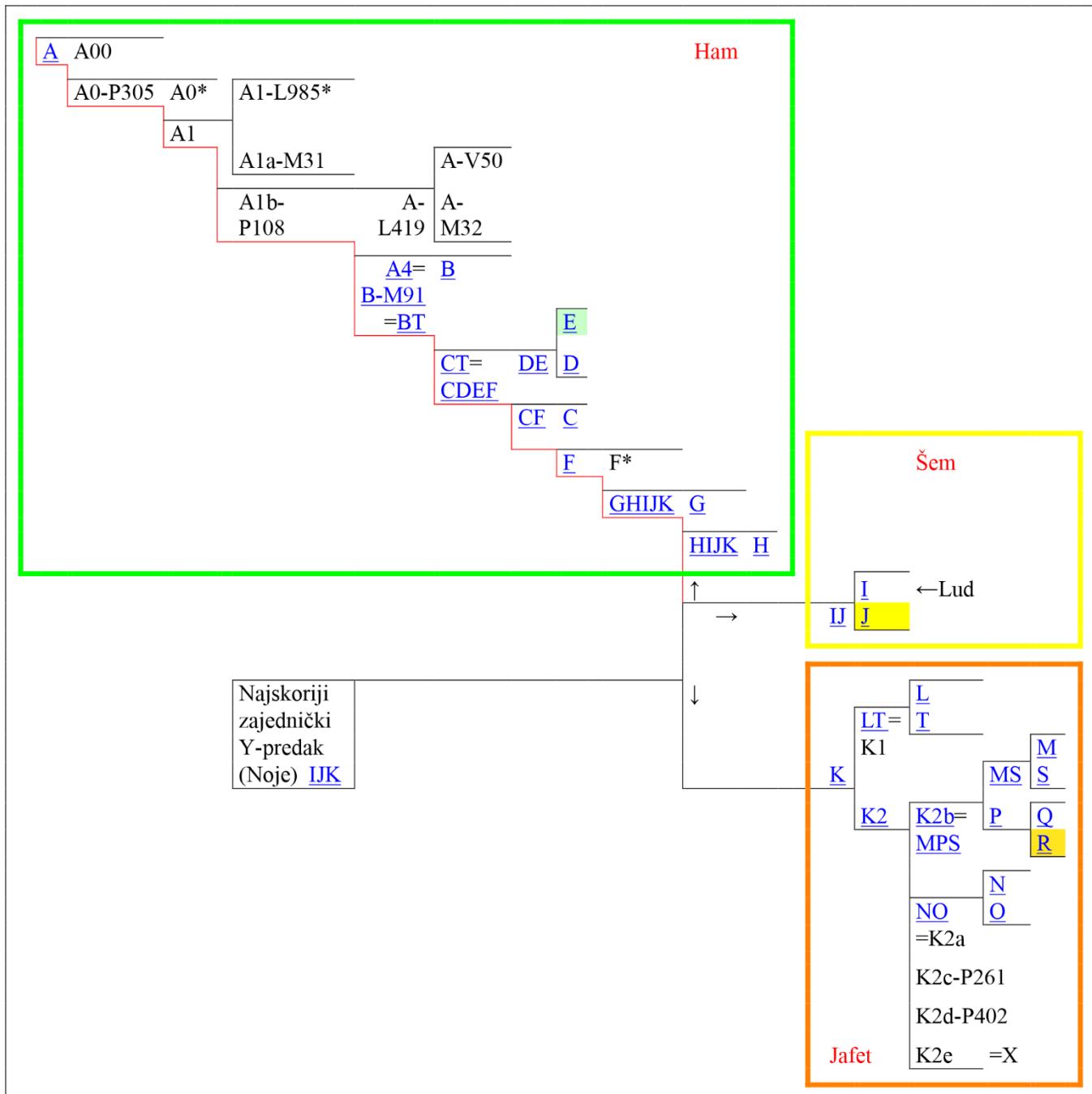

Tabela 7: Ljudski Y-hromozom DNK (Y-DNK) sa preuređenim haplogrupama

Adaptirano iz [Tabele 3](#)

Istaknute haplogrupe na karti:	E:	Svi afro-azijski jezici osim dijela semitskog (uključujući sve potomke Hama pomenute u Postanku 10; vidi 6.1), svi niger-kongoški jezici.
	J:	Većina potomaka Šema, uključujući veliki procenat savremenih Jevreja i najveći dio srednjoistočne populacije, uključujući prvobitne Arape.
	R:	Prvobitni indoevropski i neki drugi evroazijski narodi (uključujući vjerovatno sve Jafetove potomke pomenute u Postanku 10; vidi 6.1).

Prethodna tabela je jednostavno Tabela 3 preuređena tako da odražava novu polaznu tačku za Noja i obrnutu strukturu hamitskog stabla, uglavnom prateći Bostroma, ali zadržavajući sve čvorove u poslednjoj reviziji Tabele 3. Dio okosnice (hamitskog) stabla kod koga su mutacije obrnute obilježen je crvenom bojom. Bočne grane nisu obrnute.

Tabela 8: Detaljna analiza Postanka 10 sa identitetima i jezicima

Mnogi rodoslovi u Bibliji nisu potpuni, a to su dobro razumjeli i originalni izraelski čitaoci. Tako „otac“ često jednostavno znači predak, a „sin“ znači potomak, kroz cijelu Bibliju, kao kad se Isus naziva „Davidovim sinom“. Ne možemo nužno prepostaviti, na primjer, da je Peleg bio Šemov pra-praunuk: možda je bilo mnogo više generacija koje su ih razdvajale. Stvarni broj generacija možemo znati samo ako Sveti Pismo pruža te informacije nezavisno od rodoslovlja. Tako znamo da je Tara zaista bio Abramov otac ne iz Postanka 11:26, dijela rodoslovlja, već iz Postanka 11:27-31 koji vrlo jasno govori o stvarnim odnosima.

I ne samo to, već, kao što je ranije rečeno u glavi 3. i njenim pod-odjeljcima, ne treba prepostaviti da se sva imena iz Postanka 10 odnose na pojedince: neka se mogu odnositi na potomke. Dakle, vrlo je vjerovatno da se Šeba odnosi na grupu ljudi koja je mješovitog porekla i od Šema i od Hama, kao što je rečeno niže i prikazano na Mapi 1,²⁶ a isto je vjerovatno i za Havila. I naravno, sasvim je jasno da se neka imena *ne* odnose na pojedince, već na etničku pripadnost, kao što je slučaj sa imenima obojenim u plavu ili žutu boju u Tabeli 2, ali nije jasno u koju kategoriju spadaju ostali.

Dakle, na vrhu ljestvice ispod oznake „Minimum generacija od Noja“ znači upravo to, a zapravo je moglo da ih razdvoji još mnogo generacija. A na Mapi 1 izraz „Nojev unuk*“ jednostavno označava imena u trećem stupcu tabele ispod, bilo da su to zapravo Nojevi unuci ili kasniji potomci.

	Crvena: Poznata nacija ili region
Boje:	Tamno-crvena: vjerovatna lokacija
	Ugljena: Moguća lokacija, ali neizvjesna
	Svijetlo-siva: Potpuno nepoznata lokacija

²⁶ Ova mapa i karta pokazuju da se Šeba sastojao kako od potomaka Jektana, potomaka Šema, tako i Rame, potomka Hama. Međutim, Postanak 25:2 sugerira da su neki potomci Abramovog sina Jokšana takođe mogli biti postati glavni priložnici Šebinoj zajednici, premda se to dogodilo mnogo kasnije.

1	2	3	4	5	6	Minimum generacija od Noja Lokacija i identifikacija	Jezik i porodica
Šem						„praotac svih Everovih sinova“ (Post. 10:21)	
26	Arfaksa d	Sela	Ever	Peleg		Predak Abrahamov. „...u njegovo vrijeme zemљa se podijelila“ (Post. 10:25). Ovo se najvjerovatnije odnosi na podjelu kontinenata nakon Potopa, mada postoje i druga tumačenja. Pošto je Abram njegov potomak, u stvari njegova porodica čini jedinu poznatu liniju porekla, i zato što je Abram govorio aramejski kao svoj maternji jezik i imao je životni stil beduina, ali je došao iz Ur, grada čiji su stanovnici govorili akadski ili sumerski, to čini da se zapitamo da li je njegov narod zapravo živio u gradu Uru ili su bili nomadi i beduini, kao što su kasnije živjeli u pustinji u blizini grada. Neka istraživanja sugeriraju da je to slučaj i u stvari upućuju na sugestiju da su haldejski narodi takođe bili nomadi ili beduini u to vrijeme, živjeli oko grada, a ne u njemu, da su govorili aramejskim i da su oni možda bili Abramova rodbina. Pokušali sam to pokazati na Mapi 5 tako da proširimo područje aramejskog kroz Sirijsku pustinju do zapadno od Ura. Međutim, situacija je vjerovatno bila složenija od ove! Čitav kraj je bio pust, osim tamo gdje se navodnjavalо, a nomadi su vjerovatno slobodno putovali kroz to područje.	Aramejski
			Jektan			Čini se da se svi potomci nalaze na južnom arapskom poluostrvu (osim Havila u centralnom dijelu poluostrva, i vjerovatno u Ofiru, koji se po nekim učenjacima obično locira u Africi). Postanak 10:30 daje potvrdu ovoga: „Područje na kome su živjeli protezalo se od Mise pa sve do Sefara, brdovitog područja na istoku.“ Sefar bi mogao biti Zafar, Jemen, a najbolja mogućnost za Misu čini se Mesen, moderni Kuvajt.	Uglavnom južno-semitski jezici
			Almodad			„... narod Južne Arabije iz plemena Al-Mudad u Jemenu“ (Fruchtenbaum). Međutim, to samo pokazuje da su oni južni Arabljani, ali ne i koji dio Jemena.	
			Šalef			Salipeni?, između Šebe i Hadramauta (Fruchtenbaum)	
			Hazarmavot			Iz hebrejskog i arapskog jezika (Hadramavt) može se vidjeti da se ovo odnosi na Hadramaut , istočni Jemen.	Hadra-mautski
			Jerah			„...Jerakh pored Hazarmavota“ (Fruchtenbaum)	
			Hadoram				
			Uzal			Po arapskoj tradiciji, Sana', Jemen	
			Diklah			„Urmino drveće“. Jemen (Fruchtenbaum).	
			Obal			Abil, Jemen, blizu Hodeida ?	
			Abimail				
			Šeba			Šabejsko kraljevstvo, Jemen. (Takođe Ham.)	Šabejski
			Ofir			Somalija? Etiopija?	Etiopski?
			Havila			Vidi Mapu 1 i Mapu 5 . (Takođe Ham.)	Arapski??
			Jobab			Jugoistočna Saudijska Arabija? (Beitzel, Fruchtenbaum)	SIA??²⁷
	Elam						Elamitski
	Ašur					Asirija	Akadski
	Lud					Vjerovatno Lidija i Mala Azija; rani jezik nepoznat	
	Aram	Uz				Trakoniti? (Josif Flavije) ²⁸	Aramejski
		Ul				Leja? (Trakoniti?) (Josif Flavije: Jermenija) ²⁸	
		Geter				?? (Josif Flavije: Baktrija) ²⁸	
		Mas				Meseni? ²⁸	
Ham							
	Huš					Nubija	Hušitski
		Seba					
		Havila				Vidi Mapu 1 . (Takođe Šem.)	Arapski??

²⁷ Na osnovu očigledne lokacije izgleda da su Jobabovi potomci mogli govoriti predačkim jezikom savremenih južno-arapskih jezika, kojima se nije pisalo do modernih vremena, ali koji se, na osnovu lingvističkih dokaza, evidentno rano odvojio od ostatka južno-semitskih jezika i dalje razgranao u pod-porodice (vidi Mapu 5), što sugerira da su se Jobab ili njegovi potomci mogli rano odvojiti od potomaka njihove braće.

²⁸ Sve ove informacije o Aramovim sinovima potiču iz Fruchtenbauma, strana 218. Iako je Josif Flavije rekao da je Ul Jermenija, jermenska tradicija kaže da je Togarma potomak Jafeta bio njihov predak, a Fruchtenbaum kaže: „... vjerovatnije, bio je lociran u oblasti Leja“, mada on ne kaže zašto tako misli. Izgleda da implicira da su Trakoniti i Leja različiti, ali očigledno se odnose na istu regiju.

	Sabtah			Zapadni Hadramaut?	
Rama				Moguće da se lokacija odnosi na grad Regmu, u vrhu Persijskog zaliva, dok neki naučnici sugeruši jugozapad Saudijske Arabije.	
	Šeba			Šabejsko kraljevstvo, Jemen. (Takode Šem.)	Šabejski
	Dedan			Sjeverozapadna Saudijska Arabija	Dadanitski
Sabtaka					
	Nimrod?			Njegov status je zbnujući: on nije naveden sa sinovima Huševim u Postanku 10:7 ili 1. Dnevnika 1:9, što sugerije da bi pravilan prevod u Postanku 10:8 i 1. Dnevnika 1:10 mogao biti „Huš je bio predak Nimroda.“ Međutim, u tom slučaju prirodno bi nam bilo reći kroz koga je došao, a koga nije. Takođe, čini se da je živio daleko od tradicionalnog područja većine potomstva Huša, zapravo u srcu Mesopotamije, područja koje je i dalje bilo povezano sa njim (Mihej 5:6). Međutim, najjednostavnije rješenje je da on vjerovatno nije ustvari sin Huša, već kasniji potomak, i da nije značajno od kog Hamovog sina je potekao koji je živio ranije od podjele naroda u Babelu, ili u ono vrijeme, prije nego što su se nacije raspršile, i da on nije pronašao svoju naciju preko sopstvenog potomstva, već je izgradio carstvo vladajući nad drugim narodima. Stoga se Nimrod ne identificuje toliko po genealoškoj pripadnosti koliko po dostignućima. Josif Flavije i drugi pripisuju mu podstrekavanje na izgradnju Vavilonske kule, iako Biblija o tome ne govori eksplisitno. Uprkos tome, ovo bi moglo objasniti ostale komentare o njemu, uključujući to što je sagradio Babel / Vavilon i druge gradove Senara (Sumer) i Asiriju (Postanak 10:10-11).	
Misraim (Egipat)					Egipatski
	Ludim			Sjeverna Afrika, pretpostavljeno	
	Anamim			„...povezan sa Kirinom. Ovo je Anami iz natpisa Sargona II“ (Fruchtenbaum, p. 214)	
	Lehabim			Libija/Egipat? (Fruchtenbaum, p. 214)	
	Naftuhim			Nil delta?	
	Patrusim			Patros = Gornji Egipat (južni Egipat)	
	Hasluhim			Očigledno negdje u Africi	
	Kaftorim Filistejci			Krit, očito dobro uspostavljen. Ovaj pasus i 1. Dnevnika 1:12 zgleda da sugerije da su Filistejci došli iz Kasluhima, a ne iz Kaftorima, ali drugi odlomci jasno povezuju Filistejce sa Kaftorimom (5. Mojsijeva 2:23, Jeremija 47:4, Amos 9: 7), tako da izgleda odgovara ovoj namjeri.	Mikenski Grčki?
Fut				Libija	Berberski
Hanau				Zauzima čitavu istočnu obalu Sredozemlja! U Postanku 10:19 piše da je teritorija Hanana dosezala samo sjevernije od Sidona, ali pet gradova navedenih za Hanau u prethodnim stihovima prilično je sjeverno od Sidona, kao što se može vidjeti na početku Mape 1. Možda su granice date u stihu 19 samo sa ciljem da naznače matičnu zemlju Hananaca. Alternativno, možda je ovih pet gradova i drugih hananskih gradova na sjeveru poput Ugarita, naseljeno kasnije od ostalih, što bi moglo da bude značenje komentara „Posle toga su se hananska plemena raselila“ u stihu 18.	Hananski
	Sidon njegov prvenac			Fenikija	
	Het			Beitzel sugerije da su to bile „neo-hitske kneževine u Siriji“, ali one su se pojavile tek oko 1180. godine, što je prilično kasno za većinu biblijskih referenci. Raniji Hetiti koji su osnovali kraljevstvo centralnoj Anatoliji bili su Indo-Evropski, a ne Hananci! U svakom slučaju Biblija ih uglavnom locira u Hananu. Ima, dakle, onih koji pretpostavljaju da se oni razlikuju od Hetita iz Hetitskog kraljevstva ili njihovih naslednika, i vjerovatno se oslanjaju u tom pravcu, premda nekoliko kasnih referenci (2. Kraljevima 7: 6; 2. Dnevnika 1:17) izgleda da su neo-Hetske kneževine.	

	Jevuseji			Jerusalim	
	Amoreji			U Bibliji je opisano da žive u raznim djelovima brdskog područja i preko Jordana. Istorija nam govori da su i Amoreji igrali značajnu ulogu u različitim periodima u istoriji Mesopotamije, i da su možda nastali negdje u sirijskoj pustinji.	
	Gergeseji			Gergeseni?	
	Hiveji			Područje Šekema (Post. 34:2)	
	Arkeji			Fenikija, Arka , sjeverno od Tripolija	
	Siniti			Fenikija, između Ugarita i Arvada	
	Arvadeji			Fenikija, Arvad (savremeni Arvad), obala Sirije	
	Samareji			Fenikija, Zemar , između Arvada i Tripolija	
	Hamateji			Fenikija, unutrašnjost, savremena Hamra , Sirija	
Jafet 14 „primors ki narodi sa svojim vlastitim jezikom“	Gomer			IE?:Simerijanci?	Simerski?
	Aškenaz			IE?: Skiti? Frigijci?	Skitski?
	Rifat			Mala Azija?	
	Togarma			Tegarama , istočna Turska; IE?: Kartvelski? Turški?	Anatolijski?
	Magog			Giges, kralj Lidije? IE?	Lidski?
	Madai			IE?: Medi	Medijanski
	Javan			IE?: Grci: Jonjani	Grčki
	Elišah			Alašija? Kipar	Grčki
	Tarsis			Tartesos u jugozapadnoj Španiji?	?
	Kitim			Grad Kition na Kipru	Grčki
	Dodanim			Rodos	Grčki
	Rodanim				
	Tubal			Mala Azija? Kavkaska Iberija??	Kartvelski?
	Misa			Mushki? Kartvelian? IE?	
	Tiras			Trakija? IE? Etružani? Tirenski? Turuša?	

10. Tekst Postanka 10

¹ Ovo su rodoslovni zapisi Nojevih sinova, Sima, Hama i Jafeta. Posle potopa rodili su im se sinovi.² Jafetovi sinovi bili su Gomer, Magog, Madaj, Javan, Tubal, Meseh i Tiras.

³ Gomerovi sinovi bili su Aškenaz, Rifat i Togarma.

⁴ Javanovi sinovi bili su Elišah, Tarsis, Kitim i Dodanim. ⁵ Od njih potiču narodi koji žive na ostrvima, koji su se proširili po svojim zemljama, svako prema svom jeziku, prema svojoj porodici, prema svom narodu.

⁶ Hamovi sinovi bili su Huš, Misraim, Fut i Hanan. ⁷ Hušovi sinovi bili su Seba, Havila, Sabtah, Rama i Sabtaka. Ramini sinovi su Šeba i Dedan.

⁸ Hušu se rodio Nimrod. On je postao prvi moćnik na zemlji. ⁹ Bio je moćan lovac koji se protivio Gospodu. Zato se kaže: „Baš kao Nimrod, moćan lovac koji se protivio Gospodu.“ ¹⁰ On je najprije kraljevao nad Vavilonom, Erehom, Akadom i Halnom, u zemlji Senar. ¹¹ Iz te zemlje otišao je u Asiriju i izgradio Ninivu, Rehobot, Halah ¹² i Resen koji je bio između Ninive i Halaha: oni zajedno sačinjavaju veliki grad.

¹³ Misraimu su se rodili Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim, ¹⁴ Patrusim, Hasluhim (od koga potiču Filisteji) i Kaftorim.

¹⁵ Od Hanana su potekli Sidon, njegov prvenac, i Het, ¹⁶ zatim Jevuseji, Amoreji, Gergeseji, ¹⁷ Hiveji, Arkeji, Sineji, ¹⁸ Arvadeji, Samareji i Hamateji. Posle su se hananska plemena rasijala. ¹⁹ Tako je granica Hananaca bila od Sidona do Gerara, blizu Gaze, pa sve do Sodoma, Gomore, Adme i Sevojima, blizu Laša.

²⁰ To su Hamovi sinovi prema svojim porodicama, prema svojim jezicima, u svojim zemljama, prema svojim narodima.

²¹ Sim, praotac svih Everovih sinova i brat Jafeta, koji je bio najstariji, takođe je imao potomstvo. ²² Simovi sinovi bili su Elam, Asur, Arfaksad, Lud i Aram.

²³ Aramovi sinovi bili su Uz, Ul, Geter i Mas. ²⁴ Arfaksadu se rodio Sala, a Sali se rodio Ever. ²⁵ Everu su se rodila dva sina. Jedan se zvao Peleg, jer se u njegovo vrijeme zemlja podijelila, a njegov brat se zvao Jektan. ²⁶ Jektanu su se rodili Almodad, Šalef, Hazarmavot, Jerah, ²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimail, Šeba ²⁹ Ofir, Havila i Jobab. Sve su to bili Jektanovi sinovi. ³⁰ Područje na kome su živjeli protezalo se od Mise pa sve do Sefara, brdovitog područja na istoku.

³¹ To su Simovi sinovi prema svojim porodicama, prema svojim jezicima, u svojim zemljama, prema svojim narodima. ³² To su porodice Nojevih sinova prema svom porodičnom poreklu, prema svojim narodima, i od njih su se raširili narodi po zemljji posle potopa.

11. Bibliografija

- Richard P. Aschmann, The Genesis 10 Table of Nations and Y-Chromosomal DNA. 2019.
- Beitzel, Barry J. *The Moody Atlas of Bible Lands*. The Moody Bible Institute of Chicago. Chicago, Illinois. 1985.
- Brisco, Thomas V. *Holman Bible Atlas*. B&H Publishing Group. Nashville, Tennessee. 1998.
- Fruchtenbaum, Arnold G. *Ariel's Bible Commentary*. Ariel Ministries. San Antonio, Texas. 2008.
- Helgason, Agnar, Axel W. Einarsson, Valdís B. Guðmundsdóttir, Ásgeir Sigurðsson, Ellen D. Gunnarsdóttir, Anuradha Jagadeesan, S. Sunna Ebenesersdóttir, Augustine Kong, and Kári Stefánsson. "The Y-chromosome point mutation rate in humans." *Nature Genetics* 47, pp. 453-457. 2015. www.nature.com/ng/journal/v47/n5/full/ng.3171.html
- Mitchell, T. C. "Sephar." *New Bible Dictionary*. Ed. J. D. Douglas. Eerdmans. Grand Rapids, Michigan. 1962.
- Ross, Hugh. *Navigating Genesis: A Scientist's Journey through Genesis 1-11*. RTB Press. Covina, California. Kindle Edition. 2014.
- Wiseman, D.J. "Peleg." *New Bible Dictionary*. Ed. J. D. Douglas. Eerdmans. Grand Rapids, Michigan. 1962.
- Wiseman, D.J. "Sidon." *New Bible Dictionary*. Ed. J. D. Douglas. Eerdmans. Grand Rapids, Michigan. 1962.
- Encyclopedia Britannica